

Budsjett 2024

Økonomi- og handlingsplan

2024 - 2027

Kommunedirektørens forslag

Jevnaker
kommune

Innhold

1.	ØKONOMIPLAN 2024-2027 – ÅRSBUDSJETT 2024	3
1.1.	Innledning	3
1.2.	Kommunebarometeret	4
1.3.	Befolkning – befolkningsutvikling.....	5
1.4.	Folkehelse.....	6
1.5.	Systematisk tverrfaglighet - Kommune 3.0.....	9
1.6.	Statsbudsjettet 2024	10
1.7.	Økonomisk ståsted ved inngangen til planperioden.....	11
1.8.	Økonomiske målsettinger / finansielle nøkkeltall.....	11
1.9.	Bevilgningsoversikt – drift § 5-4 1.ledd.....	15
1.10.	Premisser for budsjettet.....	15
1.11.	Andre hovedstørrelser i driftsbudsjettet.....	17
2.	HANDLINGSPLAN 2024-2027	18
2.1.	Jevnaker kommunes overordnede mål	18
2.2.	Mål for kommunen	19
3.	DRIFTSRAMMER TIL TJENESTEOMRÅDENE.....	28
3.1.	Hovedtrekk for budsjettet 2024 – 2027 – Bevilgningsoversikt drift § 5-4 2.ledd	28
3.2.	Folkevalgt og revisjon	28
3.3.	Sentraladministrasjon	29
3.4.	Oppvekst og kultur	32
3.5.	Helse og omsorg.....	37
3.6.	Plan og samfunn.....	40
3.7.	Regionalt samarbeid.....	44
3.7.1	Interkommunalt samarbeid	45
3.8.	Jevnaker Menighet	45
4.	INVESTERINGER 2024-2027.....	47
4.1.	Innledning	47
4.2.	Investeringer med finansiering - Bevilgningsoversikt - § 5.5 1.ledd	47
4.3.	Bevilgningsoversikt investeringer - § 5-5 2.ledd.....	49
5.	ØVRIGE FØRINGER - VEDLEGG.....	52

1. ØKONOMIPLAN 2024-2027 – ÅRSBUDSJETT 2024

1.1. Innledning

Kommunedirektørens forslag til budsjett 2024 og økonomi- og handlingsplan for 2024–2027 blir overlevert til politisk behandling 27. oktober 2023. Budsjettforslaget danner grunnlaget for budsjett og handlingsplan som behandles og vedtas av kommunestyret 14. desember 2023.

Virksomhetene i Jevnaker kommune har gjennom et utfordrende år vist stor grad av lojalitet til kommunens budsjett, samtidig som kvaliteten på tjenestene er opprettholdt. God budsjettdisiplin gjør at inngangen til 2024 vil bli lettere.

På tross av ekstremvær og dyrtid har kommunestyret vedtatt viktige saker som får betydning for jevnakersamfunnet i årene fremover og for driften i 2024. De viktigste sakene er blant annet oppgradering av Verkevika og Toso-området, med nedskalert vei og brygge, utsetting av IKT-driften til Ikomm AS, kommunal drift av fastlegeordningen på Samfunnshuset legekantor og oppstart av forprosjekt for ny Jevnaker ungdomsskole. I tillegg skal kommunen bli en del av nye Akershus fylkeskommune fra nyttår. Alt dette er veivalg som jeg er sikker på at det nye kommunestyret vil forvalte på en god måte.

Utfordringene for Jevnaker i 2024 vil blant annet være at det må gjennomføres større flomsikringsarbeider flere steder i kommunen for å avverge tilsvarende skader som ble påført både private og offentlig infrastruktur under ekstremværet Hans. Jevnaker har bosatt mange flyktninger de siste to årene og den geopolitiske situasjonen ser ut til at behovet ikke blir mindre i 2024. Selv om kommunen kompenseres for utgiftene, skal vi ha kapasitet til å gi flyktningene god integrering og et godt liv. Det økte rentenivået sammen med økt låneopptak i forbindelse med de store investeringene gjør at kostnadsnivået kan gå utover driftsnivået i tjenestene, hvis man ikke bruker mer av egenkapitalen enn det handlingsregelen legger opp til.

Profilen på årets budsjett er forutsigbarhet, ved at det i stor grad er en videreføring av fjoråret. Det er viktig for medarbeiderne og innbyggerne at kommunen holder fast på de prioriteringene som er vedtatt slik at utviklingen fører til bedre kvalitet og bedre måloppnåelse av de forventningene som ligger i kommuneplanens samfunnsdel. I forslag til statsbudsjett får Jevnaker en økning av de frie inntektene på 6,4% som bekrefter at det ikke er rom for mange nye tiltak utover å kompensere for økte renteutgifter, samt lønns- og prisvekst.

Kommedirektøren legger opp til et budsjett med netto driftsresultat på 1,75% og prioriterer tiltak i henhold til perspektivmeldingen, hvor bærekraftige tjenester, arealeffektivisering av formålsbygg og fremtidens helsetjenester er viktige utviklingsområder. Samtidig er medarbeiderne «gullet» i organisasjonen som det investeres i, gjennom kompetanseutvikling av ledere og medarbeidere.

Selvkostområdet er også utsatt for renteøkninger og prisvekst. For at vedlikehold og fornying kommunal infrastruktur opprettholdes, er det i budsjettforslaget foreslått en økning av de kommunale gebyrene.

Jevnaker kommune er en godt fungerende organisasjon som er rustet til å møte muligheter og utfordringer i kommende år. Budsjett- og handlingsprogram legger opp til gode tjenester også i årene fremover.

Håvard Ulfnes
Kommunedirektør

1.2. Kommunebarometeret

Kommunebarometeret er en årlig rangering av alle kommuner. Analysen er foretatt av Kommunal Rapport på basis av offentlig tilgjengelige data for å målsette kommunenes prestasjoner innenfor de ulike sektorene. For å målsette kommunens prestasjoner brukes fire typer tall. Disse er nøkkeltall, karakter, poengsum og rangering. Tallene er i hovedsak hentet fra SSBs Kostra-database. Det er i tillegg hentet statistikk fra kilder som Utdanningsdirektoratet, Helsedirektoratet, Folkehelseinstituttet og Norsk kulturindeks fra Telemarksforskning. Karakter viser hvordan kommunen ligger an i forhold til andre kommuner. (3,5 = ca. landssnitt). Poengsum beregnes ut fra karakterene for hvert nøkkeltall, men vektet i tillegg. Rangering viser hvilken plass kommunen har i en liste sortert etter poengsum.

Dette er ingen vurdering av om innbyggerne får gode nok tjenester, men om det ser ut til at kommunen har noe å lære av andre – basert på hvor nær kommunens målbare resultater er kommunene med best resultat. Hensikten er å gi beslutningstakere som lokalpolitikere, en lettfattelig og tilgjengelig oversikt over hvordan kommunen driver. Resultatene gir en indikator, mulighet til å stille spørsmål og ikke minst lære av andre kommuner.

I kommunebarometeret for 2023, som er basert på tall fra 2022, endte Jevnaker på en 40. plass av samtlige kommuner i landet.

Tabellene under viser Jevnaker og nabokommunenes plassering innen hver sektor.

	Vekt %	2019	2020	2021	2022	Jevnaker 2023	Gran 2023	Lunner 2023	Ringerike 2023	Hole 2023
Total plassering Jevnaker	83	10	26	23	40	81	93	116	36	
Grunnskole	20	298	122	179	134	132	73	47	191	4
Pleie og omsorg	20	47	5	34	58	60	256	191	136	97
Barnevern	10	51	54	58	47	166	32	144	133	144
Barnehage	10	335	336	209	146	281	308	259	143	230
Økonomi	10	240	225	180	69	44	179	191	220	110
Helse	7,5	211	195	193	157	189	144	56	139	143
Sosial	7,5	118	50	20	10	74	149	159	248	281
Kostnadsnivå	5	174	59	45	11	18	79	66	79	141

De tyngste nøkkeltallene innenfor sektoren økonomi er nøkkeltallene for driftsmargin og disposisjonsfond. Samlet har disse nøkkeltallene en vekt på 50 % av sektoren.

Korrigert netto driftsresultat var på 6,78 prosent i Jevnaker i fjor. For dette nøkkeltallet kan det være viktigere å se på kommunens eget resultat enn hvordan man klarer seg mot resten av landet.

Disposisjonsfondet er ikke en fysisk bankkonto, men en størrelse i regnskapet som har stor betydning for handlingsrommet i budsjettet. Jevnaker hadde 21,8 % av brutto driftsinntekter på sitt disposisjonsfond ved utgangen av 2022. For kommune-Norge samlet var tallet 15,46 %.

Netto renteesponert gjeld er en indikator som viser lavere gjeldsgrad enn netto lånegjeld da penger kommunen selv har utestående hos andre, selvkostområdene og øvrig likviditet regnes inn. For kommune-Norge lå denne på 44,17 % av brutto driftsinntekter mens for Jevnaker utgjorde netto renteesponert gjeld målt mot brutto driftsinntekter 32 %. Gjeldsgraden i Jevnaker endret seg med minus (–) 5,5 % det siste året, mens nasjonalt var endringen på – 1,08 %.

Tendensen nasjonalt er at kommunene bruker 0,37 % av brutto inntekter på å dekke netto finansutgifter, før vi tar hensyn til avdrag. Jevnaker bruker 1,11 % av inntektene på å betjene gjelda, før avdrag. Investeringsnivået har i snitt vært på 10,15 % av brutto inntekter i Jevnaker de fire siste årene. Normalen i landet ligger på 14,8 %.

1.3. Befolkning – befolkningsutvikling

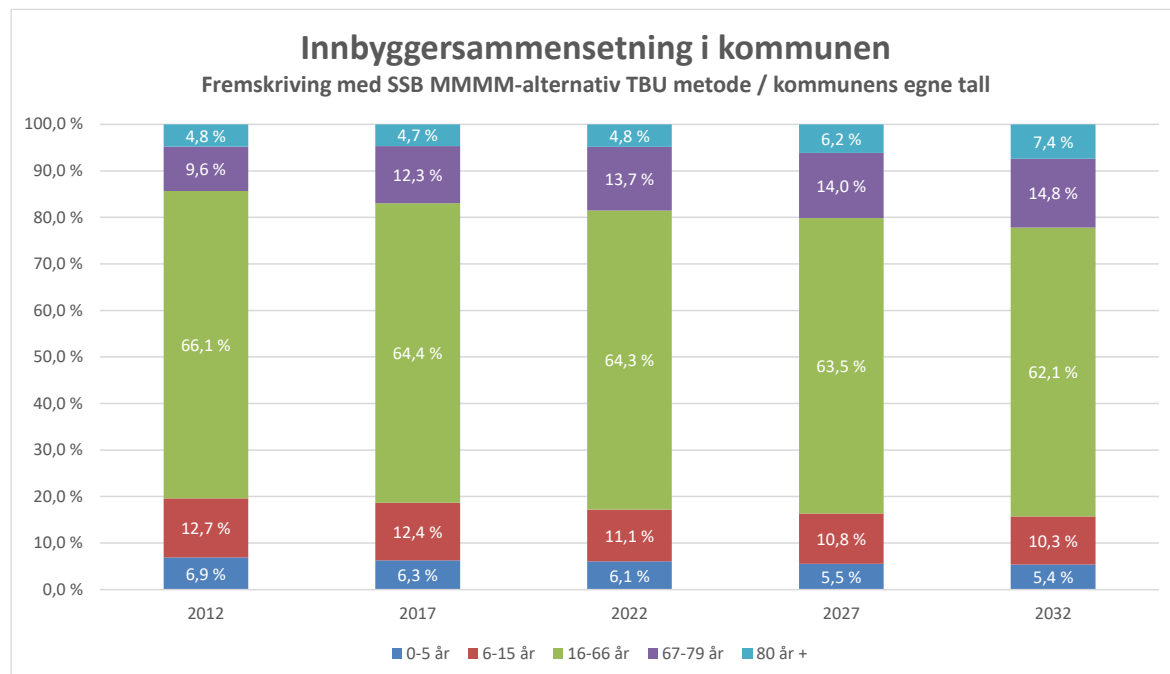
Per 1. januar 2023 hadde Jevnaker 6 990 innbyggere, mens tallet ved utgangen av juni var på 6 993. Andre kvartal viste en oppgang på 16 personer.

Framover vil befolkningsveksten i Norge (ifølge SSB), bli tydelig lavere enn hva vi har vært vant med de siste tiårene. Befolkningsvekst skjer når det fødes flere enn det dør, og når det er flere som innvandrer enn utvandrer fra landet. Det forventes at innvandring vil fortsette å være den sterkeste driveren til vekst, men veksten vil ikke bli like høy som den har vært til nå. Noe av veksten er knyttet til krigen i Ukraina.

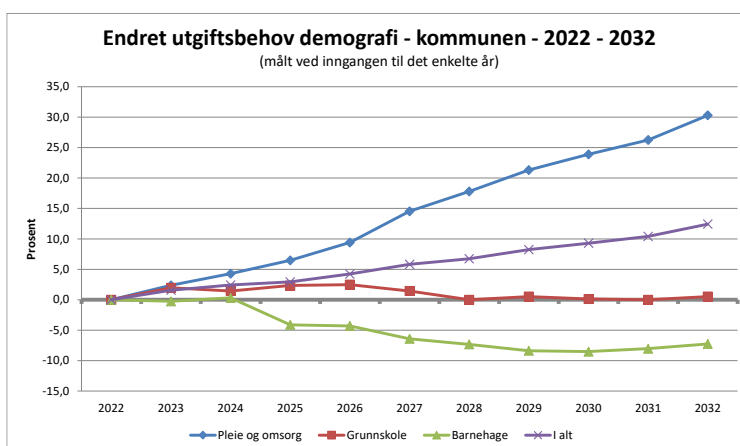
Tallene viser at samtidig som folkeveksten blir lavere, vil også andelen eldre i befolkningen øke betydelig. I 2060 vil i underkant av 25 % av Norges befolkning være 70 år eller eldre, mens andelen i dag er bare 13 %. Dette er rimelig sikre tall siden det gjelder de menneskene som allerede er her i landet. Det er imidlertid litt mer usikkert akkurat hvorfor det vil skje. Dette avhenger av hvordan fruktbarheten, levealderen og innvandringen utvikler seg.

Norge vil uansett se et historisk skifte en gang i løpet av de neste ti årene. For første gang vil det være flere personer over 65 år enn barn og unge under 20 år.

Med utgangspunkt i innbyggertall per 01.01.22 viser KS sin demografimodell, som tar utgangspunkt i SSBs nye befolkningsframskrivinger, noe om hvordan utsiktene forventes å bli for Jevnaker kommune de nærmeste ti år. Framskrivningen viser at det forventes en befolkning i 2032 på 7 438 innbyggere og vil utgjøre 14,8 % av innbyggerne i kommunen. Den totale veksten er anslått til 52 personer og økning vil være i gruppen over 67 år som vil øke med 57 innbyggere. I aldersgruppene 0 – 18 år og 18 – 67 år, er endringen derimot antatt å bli en nedgang på 3 personer for begge gruppene.

Befolkningsendringer påvirker kommunens samlede utgiftsbehov til velferdstjenester som grunnskole, barnehage og helse og omsorg. En konsekvens av sentralisering er sterkere aldring i utkantene. Mens unge voksne flytter til sentrale strøk og får sine barn der, blir de eldre igjen på bygda. Dette ser også ut til å være gjeldende for Jevnaker. Som alle modeller er Befolknings framskrivings-modellen en forenkling av virkeligheten, men signaliserer noe om prioriteringene

kommunen må ta for å møte utfordringene dette gir. Basert på demografimodellen anslås årlig endring i utgiftsbehov per tjenesteområde som vist i tabellene under og grafen over.

Endring utgiftsbehov per 1.1	Kommune-						SUM
	Pleie- og omsorg	Grunnskole	Barnehage	Sosial	helse	Barnevern	
2023	4 574	2 359	-192	74	407	137	7 359
2024	3 659	-629	421	217	361	7	4 036
2025	4 231	1 101	-3 339	267	260	-123	2 397
2026	5 616	157	-128	130	388	-64	6 100
2027	9 859	-1 258	-1 605	251	344	-149	7 442
2028	6 289	-1 730	-688	225	386	-148	4 333
2029	6 747	629	-789	84	403	21	7 095
2030	4 965	-472	-101	238	313	-17	4 926
2031	4 532	-157	357	25	418	34	5 209
2032	7 801	629	587	-24	484	37	9 514
Sum 2023-2032	58 272	629	-5 478	1 487	3 765	-265	58 411

Kommuner med sterk vekst i antallet innbyggere i yrkesaktiv alder, kan i utgangspunktet ha større forventning til vekst i skatteinntektene enn andre. For Jevnaker venter SSB at det blir 8 % (338) flere innbyggere mellom 20 og 66 år de neste ti årene.

1.4. Folkehelse

Et godt sted å leve og oppleve mestring

God livskvalitet er et viktig mål for folkehelsearbeidet. I stadig flere land brukes livskvalitet som mål på samfunnsutviklingen i tillegg til bruttonasjonalproduktet. Livskvalitet omfatter både objektive faktorer som økonomi, boforhold og deltakelse i samfunnet, og subjektive faktorer som glede, mening, engasjement og tilfredshet.

Det man gjør i hverdagen har stor betydning, og «hverdagsgledens fem» (se bilde1) som inkluderer det å knytte bånd, være fysisk aktiv, fortsette å lære, være oppmerksomt til stede og å gi til andre, bidrar positivt til livskvaliteten.

Bilde 1: «Hverdagsgledens fem»

Kommunen kan gjennom planarbeidet legge til rette for god livskvalitet ved å fremme gode oppvekst- og levekår, samt tilgang til meningsfulle aktiviteter og fellesskap for innbyggerne. I arbeidet med å fremme livskvalitet kan felles begreper som flere har eierskap til (som vist i bilde 1), styrke tverrsektorielt arbeid og samskaping.

Gode oppvekst- og levekårsforhold som trygg økonomi og gunstige boforhold legger grunnlaget for god livskvalitet. Barnehager og skoler som gir barn og unge en trygg og inkluderende hverdag kan demme opp for vanskelige hjemmeforhold, utjevne sosiale forskjeller og er viktig for deres livskvalitet. Grunnlaget for gjennomføring av skolegang legges tidlig og har stor betydning for senere deltakelse i arbeidslivet.

For voksenbefolkningen er arbeid en av de viktigste arenaene for kontakt, mening og mestringsopplevelser. Det å stå utenfor arbeidslivet gir betydelig risiko for dårlig livskvalitet. Et inkluderende arbeidsliv med gode arbeidsvilkår, påvirkningsmuligheter og forutsigbarhet er viktig for livskvalitet.

Tilrettelagte aktivitetstilbud og møteplasser skaper innenfor skap og økt livskvalitet. Kommunens arbeid for å gjøre grøntarealer, transportmuligheter, kulturarrangementer og idrettsarenaer tilgjengelige for innbyggerne, uavhengig av sosiale og økonomiske ressurser, betyr mye for opplevelse av tilhørighet, aktivitet, utvikling og kontakt. Særlig for ungdom er det viktig med trygge og tilgjengelige arenaer for meningsfull aktivitet og sosial tilhørighet.

Mulighet til å bidra, for eksempel som frivillig, styrker opplevelsen av å ha verdi, fremmer fellesskap og mening. Det å delta som frivillig kan ha stor betydning for å forebygge eller redusere isolasjon og ensomhet, blant unge så vel som eldre.

Folkehelseprofil Jevnaker 2023

Tema	Indikator (klikkbare indikatornavn)	Kommune	Fylke	Norge	Enhet (*)	Folkehelsebarometer for Jevnaker
Befolning	1 Andel barn, 0-17 år	19,7	21,3	20,4	prosent	
	2 Andel over 80 år	4,8	4,3	4,4	prosent	
	3 Andel 80 år+, framskrevet til 2040	8,7	7,9	8,2	prosent	
	4 Personer som bor alene, 45 år +	26,7	24,6	26,3	prosent	
	5 Befolkningsvekst	0,6	1,3	0,63	prosent	
Oppvekst og levekår	6 VGS eller høyere utdanning, 30-39 år	76	78	81	prosent	
	7 Vedvarende lav inntekt, 0-17 år	13	12	12	prosent	
	8 Inntektsulikhet, P90/P10	2,5	2,9	2,8	-	
	9 Barn av enslige forsørgere	17,2	14,7	14,7	prosent	
	10 Unge som står utenfor, 15-29 år	8,5	10,4	9,5	prosent (a,k)	
	11 Leier bolig, 45 år +	13,8	11,6	12,2	prosent	
	12 Bor trangt, 0-17 år	13	17	18	prosent	
	13 Laveste mestringsnivå i lesing, 5. tr.	28	21	23	prosent (k)	
	14 Laveste mestringsnivå i regning, 5. tr.	27	23	24	prosent (k)	
	15 Gjennomføring i vdg. opplæring	77	81	79	prosent (k)	
16 Høy tilfredshet med livet, Ungd. 2021	47	-	49	prosent (a,k)		
Miljø, stader og utvikler	17 Drikkevann, hygienisk og stabilt	0,0	86,0	90,7	prosent	
	18 Luftkvalitet, finkornet svevestøv	3,8	5,9	4,8	µg/m³	
	19 Trygt i nærmiljøet, Ungdata 2021	84	-	85	prosent (a,k)	
	20 Med i fritidsorganisasjon, Ungd. 2021	63	-	60	prosent (a,k)	
	21 Fornøyd med lokalmiljøet, Ungd. 2021	69	-	68	prosent (a,k)	
	22 Fornøyd med treffsteder, Ungd. 2021	71	-	46	prosent (a,k)	
	23 Ensomhet, Ungdata 2021	19	-	25	prosent (a,k)	
Helsetilstand	24 Trener sjeldnere enn ukentlig, 17 år	26	25	27	prosent (k)	
	25 Skjermtid over 4 timer, Ungd. 2021	44	-	49	prosent (a,k)	
	26 Røyking, kvinner	-	2,8	2,8	prosent (a)	
Helsetilstand	27 Forventet levealder, menn	79,9	80,3	80,1	år	
	28 Forventet levealder, kvinner	82,8	84,0	83,9	år	
	29 Utd.forskjeller i forventet levealder	4,1	5,2	5,1	år	
	30 Psykiske sympt./lidelser, 0-74 år	176	160	160	per 1000 (a,k)	
	31 Overvekt og fedme, 17 år	29	21	22	prosent (k)	
	32 Hjerter- og karsykdom	19,3	17,0	17,2	per 1000 (a,k)	
	33 Antibiotikabruk, resepter	257	266	262	per 1000 (a,k)	
	34 Vaksinasjonsdekning, meslinger, 9 år	97,1	97,3	97,3	prosent	

Forklaring (tall viser til linjenummer i tabellen ovenfor):

* = standardiserte verdier, a = aldersstandardisert, k = kjønnsstandardisert og ** = tall fra Ungdataundersøkelsen mangler. Les mer om mulige årsaker til at tall fra Ungdataundersøkelsen mangler og om endringer i tall for 2021 [her](#).

Folkehelseprofilen viser bl.a. at Jevnaker har en lavere andel med fullført videregående og/eller høyere utdanning blant innbyggere i aldersgruppa 30-39 år, sammenlignet med resten av landet. Av de som er over 45 år er det en høyere andel som leier bolig, men når det gjelder trangboddhet hos barn i alderen 0-17 år så er dette et mindre problem i Jevnaker enn i resten av landet. 17,2 % av barna bor sammen med enslig forsørger.

Ungdommen i Jevnaker skårer blant de 10 beste kommunene i landet på spørsmål om de er fornøyd med treffsteder. De er også generelt fornøyd med lokalmiljøet og er mindre ensomme sammenlignet med ungdommer i resten av landet.

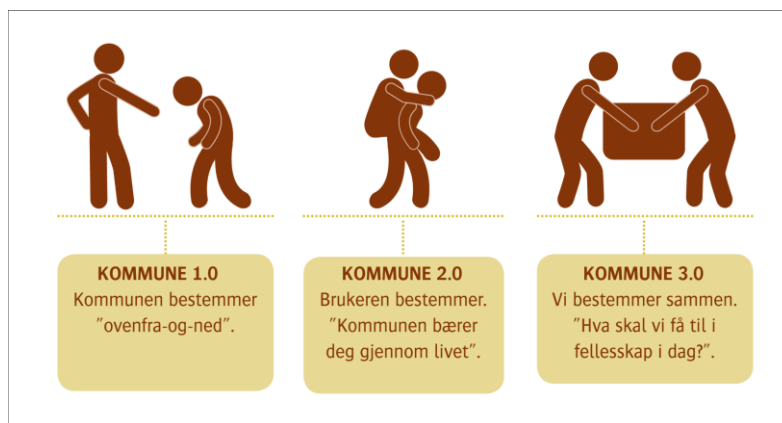
Helsetilstanden i Jevnaker viser utfordringer knyttet til psykiske symptomer/lidelser, overvekt/fedme og hjerte-/karsykdommer hvor vi ligger lavere enn resultatene fra både fylkes- og landsnivå. I tillegg er forventet levealder lav i Jevnaker sett i forhold til både fylket og landet, og det gjelder for både kvinner og menn.

Folkehelseprofilen viser nok en gang at Jevnaker har bra luftkvalitet med lite finkornet svevestøv. Når det gjelder kvalitet på drikkevann så har dette falt ut av statistikken, og det er derfor det fremstår som det er dårlig kvalitet på drikkevannet i denne utgaven av folkehelseprofilen.

1.5. Systematisk tverrfaglighet - Kommune 3.0

I tråd med endringer i samfunnsutvikling og demografi har synet på kommunens rolle endret seg. Modellen under beskriver utviklingen fra Kommune 1.0 til 3.0 – fra kommunen bestemmer til hva kan vi få til i fellesskap, kommune og lokalsamfunn

I fremtiden skal kommunene yte både flere, helt nye og kvalitativt bedre tjenester for mindre penger enn i dag. Det krever at vi er mer treffsikre i vår oppgaveløsning og jobber på en annen måte enn i dag. Like viktig som hvilke oppgaver vi løser og hvordan vi løser dem, blir hvem vi løser dem sammen med og hvilke oppgaver andre enn kommunen løser. Systematisk tverrfaglighet og mobilisering av ressurser i lokalsamfunnet blir helt nødvendig. Tradisjonell silotenkning må vike for tverrfaglighet og det arbeides helt systematisk med å innarbeide dette. Både strategisk og operativt. Strategisk dreier det seg først og fremst om å definere tverrsektorielle tema og skape en felles forståelse av disse, mens operativt dreier det seg bla. om å opprette tverrfaglig sammensatte arbeidslag der det er hensiktsmessig. De tverrsektorielle tema som foreløpig er definert og jobbes med strategisk og operativt er:

- Leve hele livet
- Mestringstrapp
- Bærekraft
- Fjordlandsbyen
- Digitalisering
- Systemkvalitet

Det er et pågående arbeid som er kommet noe ulikt, for eksempel er arbeidslaget «Fjordlandsbyen» startet opp høsten 2023, mens andre områder jobbes det fortsatt med på strategisk nivå.

1.6. Statsbudsjettet 2024

Forslag til statsbudsjett for 2024 ble lagt fram 6. oktober, mens endelig vedtak skjer innen 15. desember. Hovedprioriteringer for 2024 er å bidra til å trygge folks økonomi og å sikre Norge i en urolig tid. Bakteppet for budsjettarbeidet er høy aktivitet i norsk økonomi og at rekordmange er i jobb. Samtidig utfordres vi av internasjonale kriser og uro med krig i Europa, energikrise og klima og natur i endring.

Regjeringens hovedprioriteringer i budsjettet for 2024 er å:

- holde folk i jobb, skape nye jobber og styrke arbeidslinja,
- sørge for grunnleggende god lokal velferd i skolen, helsetjenesten, eldreomsorgen og andre viktige tjenester,
- ta vare på de som rammes av den høye prisstigningen,
- prioritere tryggheten og beredskapen i Norge i en urolig tid,
- stille opp for Ukraina og mennesker på flukt og bidra til stabilitet og trygghet i Europa,
- ivareta grønn omstilling og nå klimamålene.

Gode velferdstjenester i hele landet er avgjørende for å gi folk trygghet i hverdagen og bidrar til å redusere sosiale og geografiske forskjeller. Regjeringen prioriterer derfor velferdstjenestene og fortsetter å investere i vår felles helse, våre eldre og i barna våre. Helsetjenestene skal gi god hjelp, behandling og omsorg til befolkningen i hele landet.

Kommunene yter mange av de viktigste velferdstjenestene. En god og forutsigbar kommuneøkonomi er sentralt for at kommunene og fylkeskommunene skal kunne ivareta sine oppgaver. Regjeringens forslag innebærer en vekst i kommunesektorens frie inntekter på om lag 6,4 mrd. kr og er i 2024 anslått til ca. 504,5 mrd. kr. Dette innebærer en vekst på 1,3 % regnet fra nivået i revidert nasjonalbudsjett for 2023.

Pris- og lønnsvekst i kommunesektoren (deflator) er anslått til 4,3 %. Deflatoren gir en historisk beregning av faktisk realvekst og er grunnlag for beregning av kompensasjon for pris- og lønnsvekst. Deflatoren består av en delindeks for lønnsvekst (4,9 %) og en delindeks for kjøp av varer og tjenester (3,4 %).

Frie inntekter består av rammetilskudd og skatteinntekter, hvorav skatteandelen utgjør ca. 40 %. For Jevnaker kommune er anslag i frie inntekter i 2024 på 482,7 MNOK. Anslaget innebærer en nominell vekst fra 2023 til 2024 på 6,4 %.

Foruten rentekostnader, demografikostnader og pensjonskostnader utover lønnsvekst må tiltak som innlemmes i rammetilskuddet fra 2024 dekkes av de frie midlene. Dette gjelder for blant annet:

- Gratis deltids plass i SFO på 2. trinn (helårseffekt)
- Reduksjon i maksimal foreldrebetaling i barnehage
- Reduksjon i foreldrebetaling og gratis barnehage for tredje barn i barnehage (helårseffekt)
- Reversert trekk i rammetilskudd ekstraordinære inntekter fra konsesjonskraft
- Økt sosialhjelp (helårseffekt)
- Pasienttilpasset basistilskudd (helårseffekt)
- Økt innslagspunkt ressurskrevende brukere

1.7. Økonomisk ståsted ved inngangen til planperioden

Jevnaker kommunes avlagte regnskap for 2022 viste ved avslutningen av driftsregnskapet et regnskapsmessig netto driftsresultat på hele 36,8 MNOK, tilsvarende 6 % av brutto driftsinntekter. Hovedårsaken til det gode resultatet var, i likhet med mange andre kommuner, skatteinngangen. For Jevnaker kommune var økningen fra året før på 6,5 % og utgjorde 28,5 MNOK av netto driftsresultat.

Ved avslutningen av 2. tertial 2023 viser resultatene et mindreforbuk på 11,4 MNOK. Av dette utgjør merinntekt knyttet til tilskudd fra IMDI det største positive avviket på hele 8,6 MNOK.

Det er fortsatt usikkerhetsmomenter når det gjelder årsprognosen totalt sett, men det antas at det ved årsslutt vil bli et positivt resultat. Mye av usikkerheten knytter seg til skatteinngangen, utviklingen i strømkostnader, eventuell ytterligere renteoppgang, kompensasjon knyttet til ekstremværet og ellers generell høy prisvekst.

Skatteinngangen ser ut til å gi en merinntekt på 5 til 6 MNOK, men hva endelig resultat blir vil vi ikke se før i februar 2024.

Styringsrenten har fra september 2021 endret seg fra 0 % poeng til nå å ligge på 4,25 %, og Norges Bank har varslet mulighet for ytterligere en oppgang, men det er sannsynlig at renten så vil flate ut. Med en total gjeldsportefølje ved utgangen av året på i ca. 565 MNOK er kommunen sårbar for renteøkning da dette er en kostnad kommunen må dekke innenfor rammene i driftsbudsjettet og vil med det påvirke tjenesteproduksjonen tilsvarende.

Kommunen drives nøkternt, og det er god styring av den daglige driften, men det knytter seg alltid usikkerhet til de store størrelsene i budsjettet og det er ikke høyde for uforutsette hendelser.

1.8. Økonomiske målsettinger / finansielle nøkkeltall

Kommunen må planlegge sin økonomi under betydelig usikkerhet, da den har begrenset påvirkning på sine rammebetingelser. I kommunelovens grunnleggende krav til økonomiforvaltningen legges det vekt på langsiktighet. Kommunen skal ha en solid økonomiforvaltning slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid. Kommunen skal utarbeide samordnede og realistiske planer for egen virksomhet og økonomi, og for lokalsamfunnets eller regionens utvikling. Finansielle midler og gjeld skal forvaltes på en slik måte at det ikke innebærer vesentlig finansiell risiko.

Finansielle måltall:

I henhold til kommuneloven § 14-2 skal kommunestyret selv vedta finansielle måltall for utviklingen av kommunens økonomi. Måltallene er ikke bindende for det enkelte år, men skal være retningsgivende for den økonomiske utviklingen.

Måltallene er et viktig styringsverktøy for kommunen. Med mange usikkerhetsfaktorer fram i tid, er det helt avgjørende for en sunn og bærekraftig kommuneøkonomi, at de faktisk blir brukt. Måltallene skal gjenspeile hva som skal til for å oppnå en forsvarlig langsiktig økonomisk utvikling.

En viktig forutsetning for at kommunen skal kunne tilby sine innbyggere gode velferdstjenester er at den har god kontroll på økonomien og kan håndtere uforutsette hendelser. Kommuner med sunn økonomi, som sørger for å ha et økonomisk handlingsrom, kan i større grad håndtere uforutsette hendelser uten at det får direkte konsekvenser for tjenestetilbudet til innbyggerne.

For årsbudsjett og økonomiplan 2024 – 2027 vedtas følgende handlingsregel:

- Kommunen skal i økonomiplanen ha et netto driftsresultat på 1,75 %.

Sammen med et godt driftsresultat må kommunen også fokusere på disponible midler på fond. Fondsmidler er en viktig reserve som gir mulighet til å møte svingninger i utgifter og inntekter på en kontrollert måte.

Egenfinansieringsgraden er et viktig bidrag for å styrke kommunens økonomiske stilling mens langsiktig gjeld må holdes på et forsvarlig nivå.

Følgende måltall for årsbudsjett og økonomiplan 2024 – 2027 vedtas:

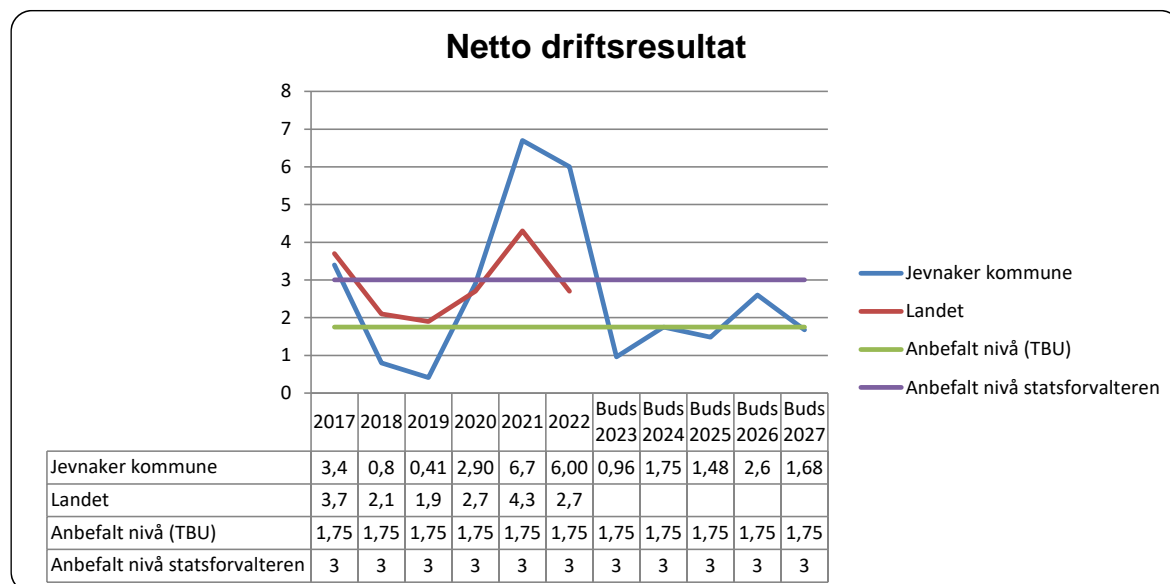
- Disposisjonsfondet skal utgjøre minst 10 % av brutto driftsinntekter
- Egenkapitalfinansiering av investeringer skal utgjøre 15 % av netto investering (egenfinansierte investeringer holdes utenfor)
- Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter skal ikke utgjøre mer enn 90 %

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat er et av de viktigste nøkkeltallene i kommunesektoren og er en hovedindikator for målet på økonomisk balanse. Netto driftsresultat viser årets driftsoverskudd etter at driftsutgiftene er dekket, og renter og avdrag er betalt. Netto driftsresultat gir et uttrykk for hva kommunen sitter igjen med til eventuell egenkapitalfinansiering av investeringer og/eller avsetninger på fond til senere års drift. Teknisk beregningsutvalg legger til grunn at netto driftsresultat er å anse som tilfredsstillende dersom det over tid utgjør minst 1,75 %, mens Statsforvalterens anbefaling er at det bør utgjøre minst 3 % avhengig av nødvendige avsetninger og investeringer. For å ha en robust kommune-økonomi bør kommunen på sikt tilstrebe å nå dette målet.

Med de forutsetningene som ligger i budsjettet er det lagt opp til ett netto driftsresultat på 1,75 % 2024, mens følgende mål er satt for økonomiperioden 2024 – 2026: 1,48 %, 2,6 % og 1,68 % i 2027.

I grafen under vises netto driftsresultat i kommunen de siste seks årene målt mot landet ellers og mot det antatte sunne nivået på 1,75 % og 3 % som er Statsforvalterens anbefaling.

Disposisjonsfondet

Sammen med et godt driftsresultat må kommunen også fokusere på sine disponible midler på fond. Det er viktig for kommunen å ha en disponibel fri egenkapital for å unngå å justere tjenestenivået i år med svingninger i inntekts- og utgiftsnivået. Videre er det sunn økonomi å ha midler til egenfinansiering av investeringer.

Det er stor usikkerhet i prognosene på strømkostnadene nå i 2023 og også inn i 2024. I budsjettforslaget legges det derfor opp til at det for et eventuelt merforbruk i strømkostnader må finnes en alternativ finansiering, som for eksempel fra disposisjonsfond, som kan benyttes når det kommer ekstraordinære kostnader som ikke kan dekkes innenfor ordinært budsjett.

I 2024 er det budsjettet med en avsetning til disposisjonsfond på 3,4 MNOK, og i de påfølgende årene i planperioden ytterligere 0,2 MNOK i 2025 og 1,7 MNOK i 2026. I 2027 er det lagt inn en forutsetning om bruk av disposisjonsfond på 32,5 MNOK til å finansiere en andel av investeringsporteføljen.

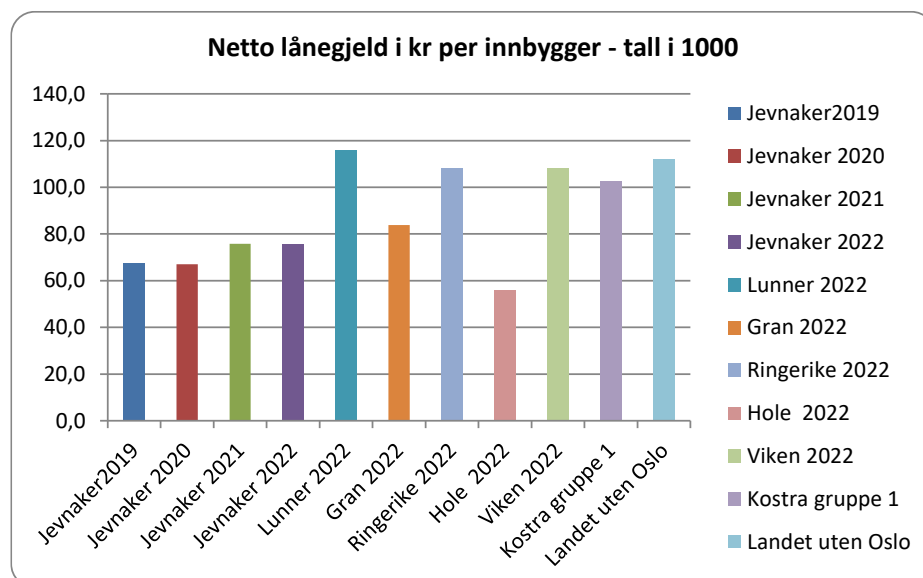
Jevnaker kommune hadde ved utgangen av 2022 disposisjonsfond på totalt 132,8 MNOK, noe som utgjorde 21,7 % av brutto driftsinntekter. I henhold til gjeldende budsjett 2023 vil disposisjonsfond ved utgangen av året være på 126,9 MNOK, som tilsvarer ca. 20,35 % av brutto driftsinntekter. Med forutsetningene som ligger inne i kommunedirektørens forslag til budsjett vil disposisjonsfondet utgjøre henholdsvis 20,9 % av brutto driftsinntekter ved utgangen av 2024, 21 % i 2025 og 2026, og 15,9 % i 2027.

Kommunens lånegjeld

Total gjeldsportefølje vil ved inngangen av 2024 være på ca. 565 MNOK, og med investeringsnivået som ligger inne i planperioden vil den øke med totalt 195,8 MNOK, hvorav 60 MNOK er knyttet til selvkostområdene og 30 MNOK er innlån av startlånsmidler.

En del av lånegjelden kompenseres gjennom selvkostregnskapet for vann og avløp, med kompensasjonstilskudd for renter og avdrag fra Husbanken og med rente- og avdragsinnbetaling i forbindelse med utlånsmidler i form av startlån, og er med det ikke direktebelastende driften. Høy gjeldsbelastning medfører tøffe prioriteringer når det gjelder driftsnivået og særlig er kommunen utsatt ved en renteøkning.

Kostratall viser følgende utvikling fra 2019 - 2022:

Utvikling av netto lånegjeld i økonomiplan og årsbudsjett (tall i 1.000 kr)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Lånegjeld pr. 01.01.	489 976	492 271	501 969	518 501	523 761	534 234	549 277	583 782
Låneopptak	25 729	32 771	39 910	29 310	34 728	42 488	60 905	165 425
Avdrag	-23 434	-23 073	-23 377	-24 050	-24 255	-27 445	-26 400	-30 667
Lånegjeld pr. 31.12	492 271	501 969	518 501	523 761	534 234	549 277	583 782	718 540

Med forutsetningene som ligger inne i budsjett og økonomiplanen vil netto lånegjeld (langsiktig gjeld eks pensjon og formidlingslån), i % av brutto driftsinntekter utgjøre henholdsvis 85,3 % ved utgangen av 2024, 86,9 % i 2025, 94,4 % i 2026 og 111,4 % i 2027.

Dersom gjeld knyttet til selvkost holdes utenfor vil tallene utgjøre 54,6 % i 2024, og henholdsvis 54,9 %, 56,6 % og 74,82 i de øvrige årene i økonomiplanen.

Kommunen er sårbar for renteoppgang. Tabellen under viser skjematisk effekten på kort og lang sikt ved en renteøkning på 0,25 % poeng. Utgangspunkt for beregningen er låneportefølje per 31.12.23 eks. startlån og lån til selvkost. Innlån er som forutsatt i kommunedirektørens budsjettforslag. Avdragstid 20 år og kvartalsvis nedbetaling. Det er også forutsatt at innlån skjer på slutten av året.

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Låneportefølje 31.12.23 eks selv	346 196 346										
Økning innlån i MNOK	2 990 000	8 673 000	23 043 000	42 505 000	142 758 000						
Renteøkning gjeldende innlån		849 263	805 988	762 714	719 439	676 165	632 890	589 616	546 341	503 067	459 792
Rentekostnad økning fra 2023		7 335	6 961	6 587	6 214	5 840	5 466	5 092	4 719	3 294	3 013
Rentekostnad økning fra 2024			21 276	20 192	14 432	13 619	12 806	11 993	11 180	10 367	9 554
Rentekostnad økning fra 2025				56 527	53 647	50 767	47 886	45 006	42 125	39 245	36 365
Rentekostnad økning fra 2026					104 270	98 957	74 052	71 395	68 739	66 082	63 425
Rentekostnad økning fra 2027						350 203	332 358	314 514	296 669	278 824	260 979
Renteøkning nye innlån 2024 - 2027		7 335	28 237	83 307	178 563	519 386	472 569	448 000	423 432	397 812	373 337
Totalt antatt renteøkning per år		856 598	834 225	846 020	898 002	1 195 551	1 105 459	1 037 616	969 773	900 879	833 129

Likviditet/finansforvaltning

Jevnaker kommune har per i dag likviditet til å håndtere løpende betalingsforpliktelser. Likviditeten vil på sikt bli en utfordring om ikke netto driftsresultat ligger på minst anbefalt nivå.

1.9. Bevilgningsoversikt – drift § 5-4 1.ledd

Bevilgningsoversikt - drift § 5-4 tall i 1.000 kr	Regnskap 2022	Just. Budsj. 2023 *	Budsjett 2024	ØP 2025	ØP 2026	ØP 2027
Rammetilskudd	212 850	231 791	253 612	253 612	256 148	259 222
Innteks- og formuesskatt	223 193	212 321	230 833	233 141	236 638	240 188
Eiendomsskatt	15 372	17 980	19 000	19 000	19 000	19 000
Andre generelle driftsinntekter	2 165	2 377	2 695	2 594	2 493	2 391
Sum generelle driftsinntekter	453 579	464 469	506 140	508 347	514 280	520 801
Sum bevilgninger drift, netto	386 586	426 061	452 584	453 484	453 584	454 484
Renteinntekter	4 099	6 110	6 500	6 500	6 500	6 500
Utbytter	1 537	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Gevinst og tap på finansielle omløpsmidler	-	-	-	-	-	-
Renteutgifter	12 414	21 921	26 300	26 050	26 187	33 085
Avdrag på lån	23 377	24 320	24 255	27 445	26 400	30 667
Netto finansutgifter	30 155	39 131	43 055	45 995	45 087	56 252
Netto driftsresultat	36 838	-723	10 501	8 868	15 609	10 065
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:						
Overføring til investering	5 129	8 434	7 067	8 645	13 864	42 525
Avsetninger til bundne driftsfond	3 337	200				
Bruk av bundne driftsfond	7 454	2 742				
Avsetninger til disposisjonsfond	35 826	2 503	3 434	223	1 745	
Bruk av disposisjonsfond	0	9 118				32 460
Dekning av tidligere års merforbruk	-	-				
Sum disponeringer/dekning av netto driftsresultat	36 838	-723	10 501	8 868	15 609	10 065
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

*Justert budsjett per 01.11.23

Bevilgningsoversikt drift viser inntektene som ikke knytter seg til bestemte formål i økonomiplanens driftsbudsjett og disponeringen av disse inntektene.

1.10. Premisser for budsjettet

Foruten handlingsregelen og måltallene er følgende premisser lagt til grunn i budsjettet.

Frie inntekter – Rammetilskudd og innteks- og formuesskatt:

Frie inntekter er i statsbudsjettet for 2024 for Jevnaker kommune anslått til 482,7 MNOK. Av dette utgjør rammetilskuddet 253,9 MNOK og skatteinntekter 230,8 MNOK. Dette anslaget innebærer en nominell vekst for kommunen fra 2023 til 2024 på 6,4 %. I samme periode er anslått landsgjennomsnittlig vekst på 3,7 %. Veksten i de frie inntektene er regnet fra anslag i RNB 2023, og rammetilskuddet er beregnet ut fra innbygger tall 01.07.23. Siden vi ikke kjenner de endelige skatteinntektene for 2024 før i januar/februar 2025, er det gjort et anslag på hvor store skatteinntektene vil være, og med bakgrunn i de siste års merinntekt i skatt er det i kommunedirektørens forslag lagt inn 1,75 MNOK utover statsbudsjettets anslag. For den enkelte kommune er skatteanslaget fremskrevet i tråd med veksten i det samlede skatteanslaget. Det betyr at det blir forutsatt en lik skattevekst per innbygger. Det presiseres at angitt nivå er et anslag.

Skjønnsmidler

Ordinære skjønnsmidler fordelt gjennom statsbudsjettet på 0,7 MNOK inngår i anslaget på frie inntekter. Dette er en videreføring fra inneværende år. Den ordinære fordelingen baserer seg på

kommunenes økonomiske rammebetingelser og utviklingen i disse, særskilte utfordringer for enkelt kommuner og utviklingen i oppvekst- og leveårsindikatorerne samt demografi.

Det kan i tillegg søkes på skjønnsmidler som er tilbakeholdt hos statsforvalteren. De tilbakeholdte skjønnsmidlene vil bli brukt til uforutsette og ekstraordinære økonomiske utfordringer som måtte oppstå i løpet av året, samt til fornyings- og innovasjonsarbeid. Tildelte midler vil være øremerkede og er med det ikke en påregnelig inntekt.

Rammetilskuddet fordeler seg som følger :		
Innbyggertilskudd	208 882	Per innbygger 01.07.23 kr 29.832 (kr 28.077 i 2023)
Korreksjon for elever i statlige og private skoler	-338	Antall elever i Jevnaker per 01.10.22 - 40 stk
Utgiftsutjevning	5 894	Behovsindeks 1,013 (landsgjennomsnitt = 1) Omfordeling per innbygger - kr 350
Tilskudd med særskilt fordeling	4 371	Helsestasjon- og skolehelsetjeneste / ansvarsovertakelse barnevern, grunnskoletilskudd og gradert basisilskudd
Inntektsgarantiordningen	-511	Finansiering per innbygger -73 kr
Ordinært skjønn	700	Statsforvalterens fordeling
Netto inntektutjevning	34 914	
Sum rammetilskudd	253 912	

Alle tall i 1.000 kr

Eiendomsskatt:

Skatt på eiendom er budsjettert med 2,8 promille og bunnfradrag 0,4 MNOK. Samlet inntekt er beregnet til 19 MNOK.

Andre generelle statstilskudd:

Kompensasjonstilskudd fra Husbanken for renter og avdrag av investeringer i henhold til handlingsplan for eldreomsorg og rentekompensasjonsordningen for skoler og kirker er for 2024 beregnet til 2,7 MNOK. Det er brukt en rentesats på 3,4 %. Samme rente er benyttet i hele planperioden.

Renteinntekter og utbytte:

Renteinntekt på innskudd er beregnet med 5,2 % årlig rente, mens rente på ansvarlig lån er beregnet med 5,5 % rente. Det er også budsjettert med 1 MNOK i utbytte.

Renteutgifter:

Simulert rente i Kommunalbankens låneportal er brukt på lån med flytende rente, mens reell rente er brukt på fastrentelån. I planperioden er samme beregningsmåte benyttet. For nye innlån i 2024 er også Kommunalbankens antatt rente på 5,35 % benyttet.

Avdrag på lån:

Avdrag på lån er budsjettert etter forenklet modell som ny kommunelov krever, med 24,3 MNOK. Endelig størrelse på avdraget vil bli utregnet etter at regnskapet for 2023 er avsluttet.

Netto driftsresultat utgjør i 2024 10,5 MNOK, tilsvarende 1,75 % av brutto driftsinntekter.

Overføring til investering er egenfinansiering av investeringer (15 %) samt renter på tilfluktsrom.

Netto avsetninger utgjør 3,434 MNOK som avsettes til disposisjonsfond.

1.11. Andre hovedstørrelser i driftsbudsjettet

Spesifikasjon av ansvar 170 i	Just budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
Andre overordnede forhold	2023	2024	2025	2026	2027
Lønn og pensjon	-3 195	8 775	8 775	8 775	8 775
Tap på krav	100	100	100	100	100
Avskrivninger	36 106	36 197	39 071	38 210	42 660
Sum utgift	33 011	45 072	47 946	47 085	51 535
Motpost avskrivninger	-36 106	-36 197	-39 071	-38 210	-42 660
Sum inntekt	-36 106	-36 197	-39 071	-38 210	-42 660
Sum nettoutgift	-3 095	8 875	8 875	8 875	8 875

Alle tall i 1.000 kr

Lønn og pensjon (sentralt avsatt lønnsnett)

Midler til å dekke helårsresultat av sentrale og lokale forhandlinger er fordelt ut til enhetene. I tillegg er det i sentral lønnsnett satt av midler til å dekke konsekvensene av neste års lønnsoppgjør og pensjon. Beløpet er beregnet ut ifra anslått lønnsvekst i kommunesektoren på 4,9 %.

Prognose for pensjonskostnadene, som er beregnet av KLP og SPK, er lagt til grunn i budsjettet. Pensjonskostnadene beregnes ut fra økonomiske og demografiske forutsetninger gitt fra Kommunal- og distriktsdepartementet. Her angis forholdstall mellom diskonteringsrente og lønnsvekst. I hovedsak er det dette forholdstallet som avgjør nivået på pensjonskostnadene og pensjonsforpliktelsene.

Avskrivninger

Avskrivningene for 2024 er budsjettert med totalt 36,2 MNOK.

2. HANDLINGSPLAN 2024-2027

2.1. Jevnaker kommunes overordnede mål

Kommuneplanen er kommunens overordnede styringsverktøy. Den består av en samfunnsdel og en arealdel. Arealdelen består av et kart som viser arealbruken og bestemmelser og retningslinjer til kartet. Samfunnsdelen skal være et verktøy for å styre samfunnsutviklingen i ønsket retning, både i et kortsiktig og et langsiktig perspektiv. Planen skal være Jevnakersamfunnets felles, overordnede og helhetlige plan, som gjelder både kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Den skal danne grunnlaget for kommunens fireårige handlingsplan og budsjett.

Samfunnsdelen av kommuneplan 2022 -2034 inneholder fire områder det legges spesiell vekt på. Det er:

- **FNs bærekraftsmål**
- **Leve hele livet**
- **Fjordlandsbyen, Jevnaker som turistdestinasjon**
- **Ny vei og bane**

Innenfor de ulike satsningsområdene er det utarbeidet fire hovedmål som dekker alle områdene kommunen jobber med, og som gir retning fram mot 2034. De mer konkrete tiltakene år for år settes i de årlige handlingsmålene som vedtas sammen med budsjett og økonomiplanen. Handlingsmålene kan ha et ettårs perspektiv, men noen også et lengre perspektiv.

Handlingsmålene skal være med å bygge opp under hovedmål og utviklingsmål innenfor det enkelte satsingsområde. Handlingsmålene er knyttet opp mot budsjettdokumentet og gjenspeiler hva vi har råd til å gjøre i 2024.

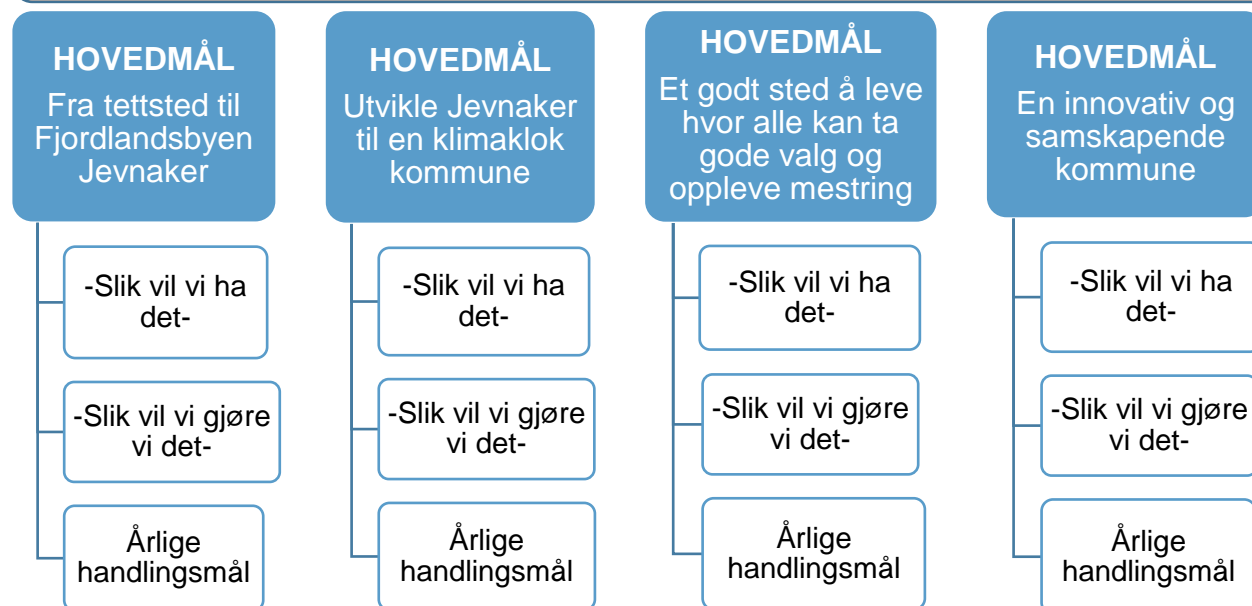
2.2. Mål for kommunen

Flere av målene er basert på følgende kunnskapsgrunnlag:

FHO = Folkehelseoversikt
UD20= Ungdata

KB= kommunebarometeret
IKU= Innovasjonskulturundersøkelse Jevnaker kommune

Fjordlandsbyen Jevnaker – fra rock til rullator

Fra tettsted til Fjordlandsbyen Jevnaker

- slik vil vi ha det-

Ideen Fjordlandsbyen Jevnaker eies av hele befolkningen og skaper samarbeid, inkludering og innovasjon

- slik vil vi gjøre det-

- Legge til rette for at innbyggere, gründere, ildsjeler, næringsaktører motiveres til å ta eierskap til prosjektet skape nye ideer og tilrettelegge for gjennomføring
- Etablere arenaer for skaperglede

Vi har et aktivt samfunnsliv, turisme og levende lokalmiljø	<ul style="list-style-type: none"> • Videreføre prosjektet Fjordlandsbyen Jevnaker
Randsfjorden og kulturlandskapet rundt er en viktig del av bygdas identitet	<ul style="list-style-type: none"> • Lage en planskisse og langtidsplan for Fjordlandsbyen, der området syd i Randsfjorden er «hjertet» med blodårer ut i hele bygda
«Fjordlandsbyen Jevnaker» er en attraktiv bo- og besøksregion	<ul style="list-style-type: none"> • Videreutvikle og støtte opplevelsesbasert næring • Legge til rette for de som ønsker å skape noe • Bygge nettverk med aktørene • Fremme samarbeid som gjør hverandre attraktive • Aktivt jobbe for å fremme gode kollektivforbindelser på veg og bane • Etablere intern infrastruktur som imøtekommer behovene for innbyggere og besøkende • Legge til rette for variert boligbygging
«Fjordlandsbyen» gir gode assosiasjoner, attraktivitet og opplevelse av tilhørighet	<ul style="list-style-type: none"> • Legge til rette for et godt samfunn, som bygger på det mellommenneskelige, • Etablere møteplasser som gir mulighet for aktivitet og sosiale interaksjoner, gjerne på tvers av generasjoner – Leve hele livet.
Et variert og bærekraftig næringsliv	<ul style="list-style-type: none"> • Være en fasilitator for næringsutvikling • Bruke aktive virkemidler for å fremme næringsutvikling i hele kommunen • Videreutvikle de fortrinn Jevnaker har innenfor eksisterende næring, herunder turistbasert næring, primærnæring og grønn næringsutvikling • Aktiv deltager i regionsamarbeid og fremme regionen som ett samlet bo- og arbeidsmarked
Et Jevnaker sentrum; med gode sentrumsfunksjoner og tilgjengelighet for alle	<ul style="list-style-type: none"> • Legge til rette for gode sentrumsfunksjoner for alle aldersgrupper og funksjonsnivåer • Legge til rette for samarbeid som understøtter økt handel og service-/tjenesteproduksjon

Fra tettsted til Fjordlandsbyen Jevnaker						
	Handlingsmål	Indikator	Resultat/ siste måling	Ambisjon	2024	2025- 27
1.1	Utarbeide, prioritere og gjennomføre tiltak i Fjordlandsby-prosjektet - egen handlingsplan:	Kjennskap & Kunnskap, til fjordlandsbyen Etablert ambassadører, verksted og fjordlandsby-fond Arrangere markedsdager i sentrum	Nullpunkts- måling	80% Kjennskap og kunnskap Gjennomført 4 ganger i året	X	X
1.2	Biblioteket oppgraderes og utformes som sentral møteplass og tilpasses ulike brukergrupper og særlig barn og unge.	Besøksstall Utlånstall	2,7 besøk 2,7 utlån (pr. innbygger)	Økning i besøk og utlån	X	X
1.3	Inngå samarbeid med grunneiere og private utbyggingsaktører for realisering av et sentrumsnært boligprosjekt som er tilpasset eldre med flere.	Måles ved: inngått avtale, Plangrunnlag Prosjektering Ferdigstilling		Oppstart av regulering eller oppstart av prosjekt	X	X
1.4	Vedta og gjennomføre tiltak i lokal næringsplan for Jevnaker i samarbeid med Ringeriksregionen	Gjennom- føring av tiltak		Realisere byggeklare næringstomter på Bergermoen	X	X
1.5	Bygge brygge og videreutvikle Verkevika med tilstøtende områder i et kortsiktig og langsiktig perspektiv	Ferdigstilling av tiltakene		Brygga skal stå ferdig sommeren 2024 og være en attraktiv møteplass for gjester og innbyggere	X	X
1.6	Gjennomføre den årlige oppsiktsvekkende gode oppvekstkonsferansen, som blir en naturlig del av Fjordlandsbyen og bidrar til godt omdømme.	Antall deltakere	350	500	X	X

Et godt sted å leve hvor alle kan ta gode valg og oppleve mestring

- slik vil vi ha det-	- slik vil vi gjøre det-
En meningsfylt hverdag for alle	<ul style="list-style-type: none"> • Tidlig innsats hele livet, alle tjenester fra vugge til grav har fokus på tidlig innsats • Redusere sosiale ulikheter gjennom utdanning, arbeid, helse, bolig og fritidsaktiviteter • Vektlegge innbyggernes egne ressurser og erfaringer • Jobbe for de samme verdier i fritidsaktiviteter og kulturtilbud som i offentlig tjenestetilbud • Legge til rette for et helhetlig og godt kvalitativt godt utdanningsløp, herunder et godt lærlingeløp • Gi god service og se behov for ulike helsetjenester i sammenheng slik at rett hjelp gis til riktig tid • Etablere gode kanaler for informasjon, råd og veiledning til innbyggere (65+) om hva som kan være lurt å tenke på tidlig for å kunne bo hjemme lengst mulig • Fremme arbeidet med inkludering på alle hverdagsarenaer for å hindre utenforskap • Innhente innbyggernes syn på egne ressurser og erfaringer å vektlegge dette i kommunens arbeid
Vi har gode helsefremmende møteplasser for alle	<ul style="list-style-type: none"> • Legge til rette for møteplasser for sosialt samvær, mangfold av kulturopplevelser og fysisk aktivitet • Legge til rette for at innbyggere, næringsliv, ideell- og offentlig sektor kan komme sammen for å finne nye løsninger • Legge til rette for kollektive boformer • Veiledning i bruk av teknologisk verktøy • Alle har muligheter til å delta på digitale møteplasser
Vi har funksjonelle formålsbygg og botilbud/-former	<ul style="list-style-type: none"> • Dimensjonere formålsbygg og bygge ut botilbud i takt med demografiutvikling og brukerbehov • Være en fasilitator for næringsutvikling • Eie selv for de som kan • Funksjonelle og verdige botilbud for alle • Fellesbruk/sambruk av formålsbygg og offentlig-privat samarbeid vurderes når nye tiltak iverksettes • Ha funksjonelle og verdige botilbud for alle
Vi har tilstrekkelig og rett kompetanse til rett tid	<ul style="list-style-type: none"> • Ha fokus på å rekruttere, beholde og utvikle gode medarbeidere • Sikre robuste og levende kompetanseutviklingsplaner og rekrutteringsstrategier • Arbeide for å sikre læringstilbud i egen region utover grunnskolen • Legge til rette for innovasjon og nye teknologiske løsninger • Samarbeide og arbeide tverrsektorielt i egen organisasjon • Samarbeid på tvers av fagområder og næringsliv

Et godt sted å leve hvor alle kan ta gode valg og oppleve mestring						
	Handlingsmål	Indikator	Resultat/ siste måling	Ambisjon	2024	2025-27
2.1	Gjennomføre ledeutviklingsopplæring og øvrige kompetansehevende tiltak for medarbeidere i henhold til kompetansestrategi	10 faktor Mestringsorientert ledelse	4,2	4,4	x	2025
		10 faktor. Kompetanseheving	3,6	3,9	x	x
		Andel fagutdanning i helse og omsorg	Nasjonal kvalitetsindikator 2022: 76,7%	80%	x	x
2.2	Arealeffektiviseringsprosjekt som gir økt samarbeid og sambruk av kommunens formålsbygg	Økt sambruk og samhandling Areal på formålsbygg pr. innbygger (m2)	Kostra 2021: 6,08 2022:	4,5	x	x
2.3	Pleie- og omsorgstjenester tildeles i tråd med omsorgstrapp/ tjenestetrapp	Andel beboere i institusjon med omfattende bistandsbehov	Kommunalt pasient- og brukerregister 2022: 100%	100%	x	x
		Andel hjemmeboende demente med dagaktivitetstilbud	Nasjonal kvalitetsindikator 2021: 56,5%	70%		
2.4	Sikre kompetanse, holdninger og oppfølging av BTTI gjennom faste aktiviteter i årshjulene til virksomhetene og introduksjonsprogram for nytilsatte.	Økning i antall bekymringsmeldinger til barneverntjenesten fra barnehager og skoler.	Barnehager 6 Skoler 11	Barnehager 12 Skoler 22	x	x
2.5	Prosjektet «Hindre utenforskap» etablerer/styrker tilbud i samarbeid med kommunale tjenester, frivillige lag og foreninger.	Økning av barn/ungdom som deltar på aktiviteter Antall 18-30 år på sosialhjelp	20% Kostra 2022: 27	40% Ikke øke antallet	x	x
2.6	Jevnaker blir en HOPP (helsefremmende oppvekst) kommune. Et tverrfaglig kommunalt samarbeid, som skal legge til rette	Måltall fra oppvekstprofilen: 17 åringer som har overvekt/fedme reduseres.	29%	22%	x	x

	for sunn livsstil hos barn og unge, gi bedre læringsforhold, økt trivsel og forebygge livsstilssykdommer og inaktivitet					
2.7	Iverksette et felles kompetanseforløp i oppvekst og kultur som skal bidra til at alle barn og unge får livsmestring og blir robust.	Unge som står utenfor 15-24 år Gjennomsnittlig grunnskolepoeng	7,8 % 43.8	5% 43,8	x	x

Utvikle Jevnaker til en klimaklok kommune

- slik vil vi ha det-	- slik vil vi gjøre det-
Vi har en bærekraftig arealforvaltning og utvikling av kommunal eiendom	<ul style="list-style-type: none"> • Aktiv forvaltning som ivaretar klimahensyn og sambruk av formålsbygg • Tilrettelegge for sentrumsnære boligområder med gangavstand til viktige funksjoner
Jevnaker er et moderne og klimanøytralt samfunn	<ul style="list-style-type: none"> • Ta i bruk ny teknologi og løsninger som gjør oss mer klimavennlige, både i hverdagslivet og i større sammenhenger/satsninger • Informere og være pådriver for økt klimabevissthet i Jevnakersamfunnet • Faktisk satse på og investere i tiltak – stille krav til kommunens tjenester og eksterne aktører
Miljøhensyn ivaretas i planlegging og utbygging av samferdsel og infrastruktur	<ul style="list-style-type: none"> • Påvirke regional samferdselsutvikling • Bedre kollektivforbindelser • Heve standarden på kommunale veier • Trafikksikre gang- og sykkelforbindelser til alle sentrumsnære boligområder • Prioritere nullutslippskjøretøy og grønne løsninger
Ha søkelys på utfordringer knyttet til klimaendringer og miljø	<ul style="list-style-type: none"> • Ivareta vannkvaliteten i Randsfjorden og fjorden generelt som vannreservoar og rekreasjonsressurs • Ivareta blågrønn infrastruktur med stier og turveier

Utvikle Jevnaker til en klimaklok kommune						
	Handlingsmål	Indikator	Resultat/ siste måling	Ambisjon	2024	2025-27
3.1	Togring Viken Vest, Persontrafikk på tog mellom Hokksund og Roa. Gjennomføre mulighetsstudie som skal gi et faktagrunnlag for at et offentlig kjøp prioriteres	Måles ved de ulike faser av prosjektet		Etablering av persontrafikk på strekningen finansiert gjennom offentlig anskaffelse	x	x
3.2	Arbeide for at Jevnaker blir en del av Oslopakke 3 når kommunen blir en del av Nye Akershus fylke	Måles når resultatet av forhandlinger med Ruter er på plass		Bedre kollektivtilbud med buss, samt rabatterte billettpriser	x	x
3.3	Øke andelen av kommunens tjenestebiler med nullutslipp, gjennom kjøp og leasing	Andel kommunale biler med nullutslipp	Helse og omsorg: 36% (5/14 juni 23) Plan og samfunn: 15% (2/13)			
3.4	Gjennomføre ENØK tiltak på kommunale bygg, blant annet ved hjelp av støtteordninger	Energibruk pr. m2	KB 2021: 3,91 2022: 3,7	4	x	x
3.5	Øke fornyingstakten på kommunens avløpsnett og redusere lekkasjeandel vannforsyning	Alder på spillvannsnettet Andel av vannet som går tapt pga. lekkasjer	KB: 2022: 2,61 KB 2021: 2,49 2022: 2,11	Bedre enn 2022	x	x
3.6	Etablere samhandlingsarenaer der målet er å ta i bruk fornybar energi i Jevnaker	Endring i klimagassutslipp siste 4 år	KB 2021: 4,12 2022: 3,21	Mer fornybar energi i prosjekter og i næring 4,5		
3.7	Gjennomføre kartlegging av kritiske punkter i bekker og bratte vassdrag Forebygge og gjennomføre flomsikring i utsatte områder	Utført/ikke		Gjennomføre		
3.8	Gjennomføre fullskala kildesortering i alle formålsbygg	Andel formålsbygg med sortering		Redusere mengden avfall		

En innovativ og samskapende kommune

- slik vil vi ha det-	- slik vil vi gjøre det-
Vi er en foregangskommune på samskaping	<ul style="list-style-type: none"> • Tilrettelegge for at interne og eksterne aktører kan skape noe sammen • Skape økonomiske muligheter for utvikling gjennom tilskuddsordninger • Åpenhet, involvering og medvirkning er en selvfølge
Vi er et aktivt lokaldemokrati	<ul style="list-style-type: none"> • Finne nye metoder og arenaer for medvirkning og deltakelse i lokaldemokrati • Satse på rekruttering – tilrettelegge for at unge ønsker å delta i demokratisk arbeid • Arrangere konferanser/kurs/temakvelder • Involvere lokalsamfunnet i utvikling av kommunen
Vi er nytenkende i vår oppgaveløsning	<ul style="list-style-type: none"> • Være utforskende og finne alternative løsninger på kommunens oppgaver
Deltar aktivt i ulike former for samarbeid, både innad i kommunen og med andre	<ul style="list-style-type: none"> • Deltar i samarbeid med andre kommuner • Styrke samarbeid internt i kommunen • Styrke offentlig-privat samarbeid • Styrke samarbeid med fylkeskommunen • Nettverksbygging mellom faggrupper og mellom målgrupper, både internt og eksternt

En innovativ og samskapende kommune						
	Handlingsmål	Indikator	Resultat/ siste måling	Ambisjon	2024	2025-27
4.1	Etablere en helhetlig og tverrfaglig organisering av digitaliseringsarbeidet i forbindelse med flytting av IT drift til Ikomm AS	Utført/ikke utført		Levere fremtidsrettede, sammenhengende og sikre digitale tjenester	x	
4.2	Implementere nytt verktøy for internkommunikasjon for alle ansatte	Utført/ikke utført		Bygge vi kultur og sikre informasjonsflyt og forankring.	x	
4.3	Sikre gode samhandlingsformer med regioner og samarbeidspartnere i forbindelse med overgang til Akershus fylke	Deltakelse i faglige regionsamarbeid		Ivaretagelse av Jevnakers interesser i de eksisterende og nye region - samarbeidene		
4.4	Sikre god og effektiv byggesaksbehandling,	Andel byggesaker som har overskredet lovpålagt frist Gj.snt. saksbehandlingstid byggesaker med 3 ukers frist	KB 2022: 3,72 KB 2022: 3,92	5 4,5	x	x
4.5	Jevnaker deltar i KS-prosjektet TØRN ut 2024 som pilot for arbeidet med heltidskultur	Andel heltid i Jevnaker kommune Gjennomsnittlig stillingsstørrelse i Jevnaker kommune	57% 81%	81% 91%	x	x
4.6	Tilbudet på Jevnaker ungdomskafe utvikles i samskapning med ungdommen og er en positiv del av sentrum.	Antall ungdommer på UK	30-60 ungdom bruker UK	Opprettholde besøkstall	x	x

3. DRIFTSRAMMER TIL TJENESTEOMRÅDENE

3.1. Hovedtrekk for budsjettet 2024 – 2027 – Bevilgningsoversikt drift § 5-4 2.ledd

Tall i 1 000 kr	Justert		+ / - endr 2023 -> 2024	2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
	2022	01.11.23					
Folkevalgte og revisjon	5 602	5 810	-283	5 527	5 927	5 527	5 927
Sentraladministrasjon	44 413	44 323	6 080	50 403	50 403	50 403	50 403
Overordnet økonomi	-11 338	-3 095	11 970	8 875	8 875	8 875	8 875
Selvkost (vann, avløp, feier)	-8 351	-7 229	0	-7 229	-7 229	-7 229	-7 229
Oppvekst og kultur	162 948	176 406	7 094	183 500	183 500	183 500	183 500
Helse og omsorg	136 198	157 348	5 006	162 354	162 354	162 354	162 354
Plan og samfunn	53 044	49 956	-802	49 154	49 654	50 154	50 654
SUM TOTALT TIL DRIFT	382 516	423 519	29 065	452 584	453 484	453 584	454 484
Herav:							
Overføring til investering	49	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	3 218	200	0	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	-7 336	-2 742	0	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0	0	0	0	0	0
SUM BEVLINGNING DRIFT NETTO	386 586	426 061	29 065	452 584	453 484	453 584	454 484

Øvrige budsjettkommentarer omtales nærmere under hvert enkelt område

3.2. Folkevalgt og revisjon

Generelt

Kommunens kostnader i forbindelse med politisk virksomhet er samlet i ansvarsområdet «Folkevalgt og revisjon.» Kostnadene her utgjør; godtgjørelser til ordfører og folkevalgte, tilskudd til politiske partier, bevertning, forbruksmateriell, annonser/informasjonsarbeid, regionsamarbeid, opplæring, samt kostnader til revisjon og kontrollutvalget.

Rammetabell 2024 – 2027

Folkevalgt og revisjon	Just. buds.j. per 01.10.23	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
Ramme i vedtatt budsjett 2023	5 810	5 810	5 527	5 927	5 527
K-sak 65/23 - TV-aksjonen 2023		- 28			
Valg		- 400	400 -	400	400
Markere avslutning av kommunestyreperiode		- 150			
Godtgjørelser - politikere		225			
Kontrollutvalgstjenester		70			
Sum folkevalgt og revisjon	5 810	5 527	5 927	5 527	5 927

Rammeendringer

Rammen tas ned med 0,3 MNOK fra 2023 til 2024. Midler knyttet til gjennomføring av valg og avslutning av kommunestyreperioden tas ut med til sammen 0,5 MNOK. Det behov for å styrke rammen til godtgjørelser til politikere med 0,225 MNOK. Av dette utgjør kr 125.000 endring av godtgjøring til varaordfører i henhold til k-sak 64/23. Utgifter til kontrollutvalg og revisjon er lagt inn med en økning på 0,07 MNOK. Tilskudd til TV aksjonen trekkes ut siden dette er midler som er finansiert av disposisjonsfond.

3.3. Sentraladministrasjon

Generelt

Kommunens fellesfunksjoner som IKT, økonomi, eiendomsskattekontor, servicetorg, post-arkiv, informasjon/web, politisk sekretariat, kommunedirektør og utviklingsstab er samlet i dette ansvarsområdet. Budsjettrammen inneholder foruten lønn og sosiale utgifter bl.a. tilskudd til Jevnaker Menighet, fellesutgifter for hele kommunen som IKT-lisenser og utstyr, forsikring, porto og annonsering, bedriftshelsetjeneste, interkommunalt innkjøps samarbeid, samt kostnader til drift av eiendomsskattekontoret.

Sentraladministrasjonen skal være rådgiver og støttespiller for alle kommunalsjefområdene, og levere tjenester som skal legge til rette for gode prosesser for å oppfylle de krav som blir stilt til virksomhetene. God samhandling på tvers av virksomhetene er en viktig forutsetning for å levere gode tjenester til det beste for våre innbyggere.

Rammetabell 2024 - 2027

Sentraladministrasjon	Just. budsj. per 01.10.23	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
Ramme i vedtatt budsjett 2023	44 323	44 323	50 403	50 403	50 403
Helårsvirkning lønnsoppgjør - 4 mnd		277			
K-sak 53/23 - Solobservatoriet		- 50			
K-sak 41/23 - Vakant stilling		300			
Fjordlandsbyen flyttet fra Plan og samfunn		1 000			
Digitaliseringsressurs		750			
Innkjøpsressurs		750			
Lisenser og utstyr		1 270			
Leveranseavtale Ikomm AS		2 000			
Jevnaker sokn - økt tilskudd 4,3% (deflator)		208			
Forsikringer		- 425			
Sum sentraladministrasjon	44 323	50 403	50 403	50 403	50 403

Rammeendringer

Rammen for sentraladministrasjonen justeres totalt sett opp med 6,1 MNOK. Kommunestyret vedtok i august 2023 inntreden i Ikomm AS, og at alle IKT-stillinger i kommunen skal virksomhetsoverdras til dette selskapet. Inngåelse av leveranseavtale med Ikomm innebærer et behov for å styrke rammen med 2 MNOK. Det er også lagt inn 0,75 MNOK til en sentral stilling på digitalisering (effekt fra og med 2. kvartal). Denne stillingen har tidligere vært inne i budsjettet, men de senere årene tatt ut i påvente av en avklaring knyttet til fremtidig organisering av IKT og digitalisering. I tillegg er det lagt inn midler til kostnader til IKT utstyr og lisenser på ca. 1,3 MNOK. Det er også lagt inn midler til en sentral innkjøpsressurs. Dette er kompetanse kommunen ikke har hatt tidligere, men som det har vært et behov for i mange år. Det er lagt inn en intern overføring på 1 MNOK fra plan og samfunn til sentraladministrasjonen knyttet til arbeidet med visjonen Fjordlandsbyen. Det er trukket ut 0,4 MNOK til forsikringer siden vi har hentet ut kostnadsgevinst siste året i forbindelse med nye rammeavtaler. Tilskudd til Solobservatoriet trekkes ut siden dette er tilskudd som er finansiert av disposisjonsfond. K-sak 41/23 Vakant stilling er tilbakeføring midler knyttet til en vakant stilling som ble overført til investering for å dekke kostnader knyttet til utvikling av JORS Omsorgstrapp. Rammen styrkes med 0,2 MNOK til overføringer til Jevnaker Sokn. Se pkt. 3.8.

Digitalisering og IKT

Digitaliseringsstrategien for Jevnaker kommune ble vedtatt i kommunestyret i juni 2019. Strategien angir overordnet retning for kommunens digitaliseringsarbeid og bygger på nasjonale føringer og KS' digitaliseringsstrategi for kommuner og fylkeskommuner. For å få realisert digitaliseringsstrategien

er vi bl.a. avhengig av å ta i bruk nasjonale felleskomponenter og fellesløsninger som utvikles. Videre er kommunen avhengig av å delta aktivt i et større digitaliseringssamarbeid/nettverk. Kommunens medlemskap i Digi Viken gir oss mange muligheter for erfaringsutveksling og deling av kompetanse på IKT og digitalisering. Det er en nyttig arena og et viktig nettverk der vi drar nytte av erfaringer og kompetanse fra større kommuners fagmiljøer. Digitaliseringsstrategien skal revideres i 2024.

Fremtidig organisering IKT og digitalisering

Utredningen knyttet til fremtidig organisering av IKT og digitalisering ble påbegynt i 2020. Endelig sluttrapport ble lagt frem for kommunestyret i august 2023. Kommunestyret vedtok da at Jevnaker kommune skal tre inn på eiersiden i Ikomm AS. Dette innebærer å flytte driften av IT ut til dette selskapet, og inngå en leveranseavtale. Det er i den forbindelse også vedtatt at alle IKT ansatte i Jevnaker kommune skal virksomhetsoverdras til Ikomm AS. Følgende oppgaver tjenesteutsettes; brukerstøtte og support, drift av sluttbrukerutstyr inkl. PC-er, drift av infrastruktur, nettverk og systemer og teknisk sikkerhet. Jevnaker kommune vil fortsatt ha ansvar for personvern og informasjonssikkerhet, strategi og porteføljestyling, opplæring og digital kultur, ledelse av utviklingsprosjekter og system- og avtaleforvaltning. Kommunen må ha eierskap til og styre både digitaliseringsstrategi og portefølje, og må selv sørge for at løsninger blir tatt i bruk slik at kommunen høster gevinster fra digitaliseringen.

I ny driftsmodell skal Jevnaker kommune nå styre og forvalte en stor driftskontrakt mot en tjenesteleverandør, og påse at leverandøren leverer i henhold til avtale på tjenester innen brukerstøtte, drift, teknisk sikkerhet og sluttbrukerutstyr. Dette stiller krav til betydelig digital kompetanse internt i kommunen. Det er også viktig å ivareta kontraktsoppfølgingen på taktisk nivå, og være det koordinerende punktet for samhandlingen mellom virksomhetene, systemansvarlige og Ikomm. Det er derfor behov for å ansette en digitaliseringsressurs for å få økt kapasiteten og muligheten for å kunne jobbe helhetlig og strategisk, samtidig som vi utvikler dagens styringsmodell for digitalisering. Dette gjelder uavhengig av IKT-driftsform og en inntreden i Ikomm. Vi har per i dag ingen dedikert ressurs til digitalisering.

Avtalen med Ikomm AS samt ny intern organisering på digitaliseringsområdet skal sikre en stabil og forutsigbar leveranse av brukervennlige, robuste og kvalitetsmessige gode IT-tjenester. Avtalen med Ikomm vil gi kommunen betydelig merverdi utover dagens tjenestenivå:

- IT-drift løftes over på ny moderne og mer sikker plattform i sky (Azure)
- Utvidet åpningstid på brukerstøtte samt vaktordning 24/7
- Tilgang til bredere og spissere IT-kompetanse
- Tilgang til et dedikert sikkerhetsteam
- Katastrofeløsning på infrastruktur og IT-systemer (redundans)
- Mulighet til å skalere opp teknisk sikkerhet ved behov
- Mer effektiv og sikrere system for brukeradministrasjon og tilgangsstyring
- En mer moderne og brukervennlig arbeidsflate for ansatte

Basert på kartleggingen gjennomført med Ikomm AS og selskapsgjennomgangen i intensjonsavtaleperiode, vil leveranseavtalen med Ikomm utgjøre omlag 8,5 MNOK pr år.

Kostnader vi har i dag som vil utgå og erstattes av leveranseavtalen med Ikomm er:

- Lønnskostnader til IT ansatte (fastlønn, variabel lønn, arbeidsgiveravgift, pensjonsinnskudd, abonnement, påskjønnelser, opplæring, reisekostnader)
- Microsoft lisenser
- Drift og vedlikehold, support fra eksterne av IT-plattformen

I tillegg til kostnader til Ikomm må budsjettet for øvrige IT- og digitaliseringskostnader videreføres da dette faller utenfor en leveranseavtale. Dette vil være:

- Kostnader til Viken Fiber på internettlinjer
- Lisenskostnader for fagsystemer og applikasjoner
- IKT-utstyr til brukere; pc'er, telefoner etc
- Kostnader til utvidet support (onsite) samt til 3. parts leverandører av fagsystemer

Økonomiske beregninger indikerer at en leveranseavtale med lkomm vil medføre en estimert økning på ca. 2 MNOK i forhold til eksisterende ramme for IKT-drift.

Nye digitaliseringstiltak drift

I lys av utredningen om fremtidig organisering for IKT og digitalisering har Digitaliseringsrådet i kommunen for andre året på rad holdt nye tiltak på et minimum. Dette siden 2024 vil være et interimsår der vi vil være opptatt med å flytte IT infrastrukturen over til lkomm, samt implementere ny organisering på området for digitalisering. Prioriterte tiltak knyttet til driftsbudsjettet er i hovedsak kjøp av IKT utstyr samt økning lisenser på fagsystemer implementert i 2023.

Investeringer knyttet til IT og digitalisering er omtalt i punkt 4.3.

Kommunikasjon

Kommunikasjonsstrategien for Jevnaker kommune 2021-2023 er under oppdatering og vil bli lagt fram for politisk orientering senest våren 2024.

De definerte hovedmålene vil bli videreført og de slår fast:

1. Innbyggerne kjenner våre tjenester og har tillit til Jevnaker kommune
2. Sikre god internkommunikasjon og skape stolthet av Jevnaker kommune
3. Engasjere og fremme deltakelse, samarbeid og demokrati

Tilhørende handlingsplan er også under revidering.

I løpet av 2024 lanseres en plattform for internkommunikasjon for samtlige ansatte i kommunen. Dette blir et viktig verktøy for å bryte ned skillene mellom sektorene, bygge vi-kultur, samt sikre bedre informasjonsflyt herunder deling av informasjon og kompetanse.

Innkjøp/anskaffelser

Felles rammeavtaler med Innkjøpssamarbeidet for Hadeland ivaretas av felles innkjøpskoordinator. Sentraladministrasjonen har det koordinerende ansvaret for innkjøp og anskaffelser for hele kommunen. Anbudskonkurranser som kun gjelder Jevnaker kommune gjennomføres og følges opp ute på den enkelte tjeneste. Kommunen har til nå ikke hatt dedikerte ressurser på området. I lys av et stadig mer krevende anskaffelsesregelverk for kommunal sektor, som igjen fører til større krav til spisskompetanse på offentlige anskaffelser, har kommunen lenge hatt behov for en egen ressurs knyttet til fagområdet. Gjennomførte forvaltningsrevisjoner knyttet til rammeavtaler samt kontraktsoppfølging viser også at det er behov for å kvalitetssikre og profesjonalisere arbeidet knyttet til anskaffelser. Rammen styrkes med 0,75 MNOK til en sentral innkjøpsressurs.

Utviklingsstab

Utviklingsstaben skal bidra til strategisk og bærekraftig utvikling av kommunen og er kommunedirektørens verktøy i dette arbeidet. Strategisk arbeid for å få samfunnsdelen og styringsdokumentene til å «leve» i organisasjonen er overordnet. Skal bidra til gjennomføring av politiske vedtak i samarbeid med kommunalsjefene, legge til rette for samskapende prosesser internt og eksternt, være pådriver til innovasjon og nyskaping, støtte organisasjonen i nødvendige prioriteringer, og i å omsette strategier i praksis. Fjordlandsbyen, Togringen Viken Vest og utvikling av Verkevika er noen konkrete eksempler. Utviklingsstaben har også oppgaver innenfor næringsutvikling, kvalitet og internkontroll, politisk saksbehandling, samt strategisk og operativt arbeid innenfor HR-området.

Strategisk og tverrfaglig arbeid innenfor folkehelse og saksutredning spesielt rettet mot Helse og omsorg har vært nedprioritert fra utviklingsstabens side i 2023 pga. vakant stilling, men vil bli en sentral del av utviklingsstabens arbeid i 2024 da stillingen nå er besatt.

HR

I 2023 har vi hatt økt fokus på sykefravær, et systematisk arbeid med fokus på å redusere sykefraværet. En bred tilnærming med involvering og ansvarliggjøring av partene i arbeidslivet. Sykefravær settes på agendaen i ledermøter, medbestemmelsesmøter i virksomhetene og på overordnet nivå helt opp til partssammensatt. Fokus fortsetter inn i 2024, hvor vi i tillegg planlegger å benytte NAV arbeidslivssenter og Bedriftshelsetjenesten i større grad i dette arbeidet.

Med bakgrunn i kartlegging av behov blant ledere er det planlagt og iverksatt et lederutviklingsprogram. KS er engasjert til å gjennomføre programmet som har hatt oppstart høsten 2023 og vil fortsette de neste to årene. En del av lederutviklingsprogrammet vil være at alle ledere vil bli testet på Jobb Match Talent. JobbMatch Talent er en dyptgående presisjonstest for rekruttering og utvikling. Den egner seg godt til individuell testing av kandidater, medarbeidere og ledere samt grupper, og vil i denne sammenheng benyttes som et utgangspunkt for den enkeltes utvikling som leder.

Sykefravær 2020 - 2023

Årstall	2020	2021	2022	Per 30.09.23
Legemeldt	7,44%	7,72%	2,22%	1,35%
Egenmeldt	1,69%	1,57%	7,26%	7,65%
Totalt sykefravær	9,16%	9,29%	9,48%	9,00%

Antall ansatte/årsverk

	2020	2021 *	2022	Per 30.09.23
Årsverk	449	411	428	448
Antall	575	543	541	547

* Antall årsverk er kunstig lavt for 2021 da dette viser en periode vi hadde vakante stillinger som er besatt, men ikke tiltrådt. I tillegg hadde vi vakante stillinger som var lyst ut.

Kompetanseutvikling

Overordnet kompetansestrategi er ferdigstilt i 2023. Strategien tar høyde for uttalte behov i organisasjonen og perspektivmeldingen som beskriver kommunens behov for kompetanse for å løse fremtidens oppgaver. Strategien er delt inn i en overordnet del på tvers av fag og en sektorspesifikk hvor de forskjellige fagene beskriver mål og tiltak innenfor sine kommunale tjenesteområder. Felles for alle kapitlene er at lederutvikling, medarbeiderutvikling og digital kompetanse er de prioriterte områdene for utvikling. FNs bærekraftsmål ser miljø, økonomi og sosial utvikling i sammenheng, noe som innebærer at oppfølgingen av målene sees i en helhetlig tilnærming til framtidig oppgaveløsning på lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt nivå. Bærekraftmålene legges til grunn for vårt strategiske planarbeid, som igjen betyr at i arbeidet med kompetanseutviklingen i vår organisasjon er bærekrafts målene ett av kriteriene for prioriteringene.

Den sektorspesifikke delen av strategien er neste steg i arbeidet.

3.4. Oppvekst og kultur

Generelt

Oppvekst og kultur består av tjenestene barnehage, grunnskole, barnevern, pedagogisk-psykologisk tjeneste, ressursteam barnehage, ressursteam skole, helsestasjon, skolehelsetjeneste, jordmor,

familieteam, ungdomskonsulent, kultur, kulturskole, bibliotek, frivilligsentralene, idrett og fritid og ulike prosjekter som til enhver tid gjennomføres.

Oppvekst og kultur jobber systematisk med hvordan vi best kan utnytte de ressursene vi har, hvilke oppgaver som skal prioriteres og hvilke arbeidsoppgaver som må prioriteres bort. Dette er både et lederansvar og et selvstendig ansvar.

Det skal jobbes kontinuerlig mot å nå kommunens overordnede utviklingsmål. Et koordinert og effektivt samarbeid mellom tjenestene, og kompetanse for å møte dagens og fremtidens utfordringer i alle ledd, er to av de viktigste fokusområdene i årene som kommer. Realisering av felles kvalitetsplan for oppvekst og kultur 2022-2025 og BTTI-modellen (bedre tverrfaglig tidlig innsats, heretter kalt BTTI), er fortsatt viktige elementer i dette arbeidet. Å fremover sikre et enda tettere samarbeid med frivillig sektor er også et suksesskriterium.

Barnevernsreformen/Oppvekstreformen trådte i kraft 01.01.2022 og hadde som formål å styrke kommunenes forebyggende arbeid og tidlig innsats. Reformen regulerer først og fremst barnevernet, men målene i reformen nås gjennom endringer i hele oppvekstsektoren i kommunene. Dette vil også fremover kreve lederkraft og andre måter å jobbe på. Når det gjelder tverrfaglig samhandling mellom ulike kommunale tjenester og nivåer, i godt samarbeid med innbyggerne, har vi fortsatt et stort stykke arbeid.

Sektoren har fokus på å skape en kultur for laget rundt barn, unge og familier. Dette styrkes gjennom felles kvalitetsplan, BTI- og SLT-modellen. Felles film hvor støttetjenester samlet presenterer seg, skal brukes systematisk for ansatte og foresatte. Helhetlig foreldreveiledningsprogram fra -9 måneder til ungdom skal iverksettes fra 2024 og ny rutine og retningslinje for fravær skal realiseres.. Administrasjonen vil også i 2024 ha fokus på realisering av planverk og sikre strukturer og systemer som gjør oss robuste og systematiske i oppfølgingen av disse. Det vil spesielt være fokus på verktøy som kan hjelpe oss med å se konkrete tegn på at vi etterlever planverk i praksis.

Økende kompleksitet og tempo krever digital transformasjon i sektoren. Digital transformasjon er ikke å digitalisere dagens tjenester og prosesser. Digital transformasjon er en prosess, en stor endring, og et redesign av virksomheten på alle nivå. For å møte større krav til en effektiv, brukervennlig og åpen tjeneste er det ikke tilstrekkelig å digitalisere dagens tjenester. Sektoren må tenke nytt og løse våre samfunnsoppdrag på nye måter.

Det har i flere år vært fokusert på å sørge for at det enkelte barns behov for tilpasset utvikling og læring blir ivaretatt innenfor det ordinære tilbudet. Dette bidrar til å redusere behovet for spesialpedagogiske tiltak/undervisning i barnehage og skole i tråd med målsettingene. Samtidig har vi de siste årene hatt en stor økning i tilrådninger om 1:1-undervisning, spesielt innenfor autisme, traumer og andre sosio-emosjonelle vansker. Dette er en utvikling som også ses nasjonalt. Dette vil vi jobbe videre med også i 2024 jamfør stortingsmelding 6, som peker på viktigheten av spesialpedagogisk kompetanse i det ordinære tilbudet og PPT sin utøvelse i det ordinære tilbudet. Det er også utarbeidet en egen modell for oppfølging av barn og unge innenfor autismespekteret, som skal realiseres.

Rammetabell 2024 - 2027

Oppvekst og kultur	Just. budsj. per 01.10.23	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
Ramme i vedtatt budsjett 2023	176 406	176 406	183 500	183 500	183 500
Helårsvirkning lønnsoppgjør - 4 mnd		2 965			
K-sak 54/23 - Ref. kommunale avgifter forsamlingslokaler		25			
K-sak 21/23 - Operafest Røykenvika		- 50			
K-sak - 24/23 Heder til ungdom		- 20			
Kommunepsykolog flyttes fra Helse og omsorg		954			
Gratis SFO for 2. klasse - videreføring		670			
Lokal særavtale klær ansatte barnehage og SFO		300			
Nabooppgjør barnehage		500			
Støtteassistent/-pedagog i barnehage		1 000			
Økning for å sikre lærenorm		750			
Nedgang pris bhg fom 01.08. (pensjon ikke kommunale)					
Sum oppvekst og kultur	176 406	183 500	183 500	183 500	183 500

Rammeendringer

I 2024 vil det være noen endringer i rammen til oppvekst og kultur. Øverst i tabellen er det tilskudd som er tildelt sektoren underveis i budsjettåret 2023 som naturlig trekkes ut igjen. Dette skyldes at kommunestyret løpende gjennom året vedtar om eventuelle søknader skal imøtekommes. Dersom dette skjer i 2024 økes rammen til kultur tilsvarende.

Kommunepsykologen skal jobbe på tvers av sektorene for å bistå alle aldre og behov i kommunen. Kommunen ønsker imidlertid en økning i det forebyggende perspektivet spesielt mot barn og unge i denne stillingen. Stillingen overføres derfor fra helse og omsorg til oppvekst og kultur. 12 times gratis SFO for 2.klasse ble innført fra 01.08.23. Dette betyr en økning i rammen med 12 måneders virkning for 2024.

Ansatte i barnehage får utbetalt klesgodtgjørelse. Det er nå utarbeidet en ny lokal særavtale med de tillitsvalgte, hvor både ansatte i barnehage og SFO vil få utdelt vinterjakke, vinterbukse, regnjakke, regnbukse og utesko fremover. Denne avtalen vil erstatte klesgodtgjørelsen. Avtalen gjelder for fast ansatte og vikarer med minst 1 års varighet. Barnehager og skoler skal kunne tilby vikarer å låne dette.

Jevnaker har en del barn som bor i kommunen som benytter barnehagetilbud i andre kommuner. Dette øker og dermed også utgiftene. Det har vært en økning i behovet for ekstra tilrettelegging for barn i barnehage, enten på grunn av nedsatt funksjonsevne eller behov for spesialpedagogisk hjelp. Dette øker utgiftene til ansatte. Det har vært en økning på antall elever i skole, også på grunn av flyktninger og enslige mindreårige, noe som gir et behov for en økt lærerstilling.

Regjeringa foreslår en ny makspris i barnehage på kr.2000 kroner fra 1. august 2024. Dette betyr en reduksjon i inntekter. Det er også foreslått en endring i pensjonspåslaget når kommunen beregner tilskudd til de private barnehagene.

Barnehage

Jevnaker kommune har ansvaret for at tilbudet til 335 barn i kommunale barnehager (250 barn) og private barnehager (85 barn) driftes og utvikles etter nasjonale føringer og hjemler i lover og forskrifter. I tillegg har kommunen det økonomiske ansvaret for ca. 24 barn som har barnehageplass i private barnehager i andre kommuner. Barnehagene har høsten 2023 plass til barn som er født før 1. desember 2022. Alle som har rett til plass, har fått plass. Det samme gjelder de som har flyttet til kommunen i løpet av våren og høsten 2023. Dette innebærer også flyktninger.

Jevnakerbarnehagene gjennomfører et barnehagebasert kompetanseutviklingsprosjekt med tema inkluderende miljø i en lærende organisasjon. Alle barnehagene er med, sammen med Høgskolen i Innlandet. Målet er å gi barnehagene støtte i eget utviklingsarbeid gjennom å utvikle en lærende organisasjon der kollektiv og individuell kompetanseutvikling går hånd i hånd for å skape et mer inkluderende miljø i barnehagene. I tillegg jobber barnehagene med implementering av BTTI-modellen.

Barnehagene har generelt lite digitale verktøy for barna. De kommunale barnehagene har nå fått digitale tavler til billedstøtte og læring. Bilder er til stor hjelp for barn som ikke har et godt utviklet språk. Det bidrar også til felles fokus og bruk av flere sanser. Tavlene er interaktive og gir mulighet for aktivitet. Barn i barnehagen bør også bli kjent med andre digitale enheter som for eksempel digitale mikroskop og Ipad. Disse skal brukes som en del av det pedagogiske innholdet og lære barna hvordan digitale verktøy kan brukes på en hensiktsmessig måte.

Skole

Skolene driftes og utvikles etter nasjonale føringer, lover, forskrifter og kommunalt vedtatte planer. Skolene gir et opplæringstilbud til ca. 760 elever fordelt på alle tre skolene.

Jevnakerskolene har god oversikt over ulike datagrunnlag som resultater, pedagogiske utfordringer og tiltak som må videreføres på den enkelte skole. 2024 skal inneholde et høyt læringstrykk, et tydelig profesjonsfelleskap og læring med mening og motivasjon for elevene. Dette skal blant annet skje med økt fokus på undervisvurdering og tilpasset opplæring. Økt læreplanforståelse og analysekompetanse skal hjelpe skolene til å heve resultatene, både faglig og sosialt. Her innehar administrasjonen en tydelig veilederrolle sammen med skolelederne.

Skolene har for 2024 valgt seg følgende fokusområder: inkluderende miljø, tilpasset opplæring, aktiv elevmedvirkning og lærende profesjonsfelleskap i en lærende organisasjon.

Skolene har hatt en økning i andel elever med spesialundervisning. Dette gjelder også elever med behov for ekstra tilrettelegginger i skolefritidsordningen. Kompetanseløftet spesialpedagogikk skal bidra til en omforent praksis mellom skole og PPT. Kompetanseløftet skal være et varig kompetanseløft på det spesialpedagogiske feltet, og skal bidra til at alle kommuner og fylkeskommuner har tilstrekkelig kompetanse tett på barna og elevene for å kunne forebygge, fange opp og gi et inkluderende og tilpasset pedagogisk tilbud til alle, inkludert barn og elever med behov for særskilt tilrettelegging. Nettverk i begynneropplæring er et av tiltakene som er iverksatt og som vil videreføres i 2024. Det gis tilbud for barn på SFO med særlige behov som står i samsvar med elevens behov i skole. Dette er for å skape et inkluderende miljø på alle arenaer barn oppholder seg og er i tråd med rammeplanen som trådte i kraft 2021 og Stortingsmelding 6 – tett på tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO.

Fra 1. august 2023 ble det innført 12 timer gratis SFO pr uke for første- og andreklasseselever. Dette videreføres i 2024 og har stor oppslutning. Arbeidet med kompetanseheving på rammeplan i skolefritidsordningen videreføres også i 2024.

PPT

Tjenesten arbeider etter følgende nasjonale og lokale kvalitetskriterier: En faglig kompetent tjeneste, tilgjengelige og medvirker til helhet og sammenheng, arbeider forebyggende og bidrar til tidlig innsats.

PPT har høsten 2023 fått ny leder. Tjenesten har en samlet kompetanseprofil som vil være et løft for å avhjelpe barn og unges behov i barnehager og skoler i Jevnaker. PPT har hver 14. dag inntaksbaserte møter med Barne- og ungdomspsykiatrien i Vestre Viken, avd. Ringerike. Dette har en særlig god effekt i tverrfaglig samhandling mellom 1. og 2. linjetjenestene.

Familiens hus

Familiens hus, et tverretatlig kommunalt tilbud, kun en telefon unna, som legger til rette for at barn, unge og deres familier møter et lett tilgjengelig og helhetlig tilbud i ett og samme hus. Familiens hus består av tjenestene; helsestasjon, skolehelsetjenesten, jordmor, ungdomskonsulent, familieteamet og barneverntjenesten.

Oppvekstreformen/barnevernsreformen gir kommunene et større ansvar for barnevernet, både faglig og økonomisk. Målene med reformen er at kommunene skal styrke arbeidet med tidlig innsats og forebygging, hjelpen skal bli bedre tilpasset barn og familiers behov, rettssikkerheten skal bli godt ivaretatt og ressursbruken og oppgaveløsningen i barnevernet skal bli mer effektivt.

Reformen stiller krav til kommunens styring av barnevernet, til ledelsen i barnevernet og til det samlede familiestøttende arbeidet. Her vil tjenesten bruke sine samlede ressurser ut fra innbyggernes behov og ikke ut fra faglig plassering.

Med barnevernsreformen får kommunene økt økonomisk ansvar for ordinære fosterhjem samt høyere egenandeler for statlige barnevernstiltak. Kommunene har det totale faglige ansvar, blant annet gjennom et helhetlig ansvar for opplæring, oppfølging og veiledning av kommunens fosterhjem. Dette krever økt kompetanse hos de ansatte i barnevernstjenesten og flere kompetansehevende tiltak er allerede gjennomført. Endringene skal samlet sett gi et bedre barnevern, slik at flest mulig barn kan få tilpasset hjelp innenfor de ressursene barnevernet og kommunen for øvrig disponerer til enhver tid. Endringene vil også gi kommunene sterkere insentiver til å jobbe forebyggende på alle nivåer i kommunens tjenester. Deler av barnevernets aktivitet er uforutsigbart, og det er derfor vanskelig å budsjettere virksomhetens behov. Denne usikkerheten kan se ut til å bli forsterket gjennom barnevernsreformens økte krav til oppgaver i kommunene.

Arbeidet med implementering av BTTI, handlingsplan for SLT arbeidet og implementering av et helhetlig foreldreveileidningsforløp vil være fokus områder jmfør stortingsmelding 6 «Tett på tidlig innsats» og oppvekstreformen. En stor del av utviklingsarbeidet vil rette seg mot systemrettede tiltak, mer spissede individuelle tiltak og verktøy for å kunne måle opplevelsen av hjelp/effekt hos innbyggerne.

Jevnaker kommune fortsetter med å være en del av en interkommunal barnevernvakt i samarbeid med kommunene Modum, Krødsherad, Sigdal og Øvre Eiker.

Kulturvirksomheten

Kulturvirksomheten omfatter tilrettelegging for frivillighet i det frie kulturlivet, idretten, lag og foreninger, kulturaktører, Ungdomskafeen-UK, Jevnaker frivilligsentral og Jevnaker frivilligsentral Aktiv, kulturskolen, biblioteket, den kulturelle skolesekken og – spaserstokken. Kulturvirksomheten strekker seg etter ansvaret i kulturloven for å legge til rette for et bredt spekter av kulturvirksomhet, slik at alle har mulighet til å delta i kulturaktiviteter og oppleve et mangfold av kulturuttrykk.

Ungdomskafeen-UK

Ungdomskafeen skal være et rusfritt sted for ungdom, der det er trygt og gøy og være. Det skal være en kafe med noen sosiale aktiviteter med høy grad av inkludering. UK skal ha trygge voksne med tid til involvering av ungdom i drift, aktiviteter og samtaler. Ungdomskafeen er et tilbud for gruppa 8. trinn til fylte 18 år. Dette er en periode der mange slutter i andre mer organiserte fritidsaktiviteter, ofte på grunn av høyere krav om innsats og konkurranse. Ungdomskafeen driftes med to jobb i åpningstiden mandag, tirsdag og fredag. I 2024 blir UK forsterket med tre på jobb på fredager. I budsjettet foreslås det en oppgradering av kafeområdet.

Kulturskole

Kulturskolen tilbyr undervisning i praktisk-estetiske fag, for barn, ungdom og voksne. Kulturskolen har noe redusert elevtall høsten 2023 og hovedtyngden av elevtallet er fortsatt i gruppetilbud.

Elevplassene fordeler seg slik: 74 på musikk, 32 på visuell kunst, 26 på teater og 51 på dans. Kulturskolen har få ledige plasser. Rammeplan for Jevnaker kulturskole 2022-2025 er et styrende dokument for kulturskolen. Kulturskolens rolle er også å tilby samarbeid med skole, barnehage og det frivillige kulturliv. Etter kulturskolens handlingsprogram/rammeplan ble det i 2023 kartlagt behov for å etablere et samarbeid med SFO. Dette er et ønsket tilbud fra SFO på Bergerbakken og Toso skole.

Bibliotek

Jevnaker folkebibliotek skal være en relevant og attraktiv møteplass og kunnskaps- og kulturarena for innbyggerne på Jevnaker. Fysisk utforming og tilrettelegging av bibliotekrommet blir en satsning i 2024. Det arbeides videre med å nå nye brukergrupper. Biblioteket fortsetter arbeidet med formidling og synliggjøring av biblioteket også utenfor bibliotekrommet.

Kulturformidling

Den Kulturelle Skolesekken (DKS) bidrar til at alle elever får møte profesjonelle kulturuttrykk innen fagfeltene kulturarv, litteratur, musikk, film, visuell kunst og scenekunst. Ordningen er et samarbeid med Viken fylkeskommune og finansieres gjennom spillemidler og kommunalt tilskudd.

Den kulturelle spaserstokken (DKSS) har som formål å bidra til formidling av kunst- og kulturprosjekter av høy kvalitet for innbyggere fra 67 år, innenfor et mangfold av sjangre og uttrykk. Ordningen skal bidra til økt samarbeid mellom kultursektoren og omsorgssektoren i kommunen. Midler tildeles av Viken fylkeskommune

Jevnaker Frivilligsentral og Jevnaker Frivilligsentral Ung Aktiv

Frivilligsentralene stimulerer til frivillig innsats, er åpne møteplasser for befolkningen og et bindeledd mellom kommunen og frivillig sektor. Frivilligsentralene driver BUA og treningsstedet Innersvingen. Frivilligsentralene utvikles av menneskene som er tilknyttet sentralene. Frivilligsentralene er organisert med et Rådgivende organ (styret), og formannskapet utgjør årsmøtet hvor budsjett og handlingsplaner blir vedtatt. Frivilligsentralene er kommunens bindeledd til Aktiv Sommer i samarbeid med Ung Hadeland, og det jobbes med å utvikle Fjordvettkurs for ungdom i 7. og 9. trinn.

Idrett og anlegg

Kulturvirksomheten følger opp Jevnaker Idrettsråd og initiativ blant lag og foreninger. Kulturvirksomheten følger opp søknader om spillemidler og fordeler halltid i Jevnakerhallen, gymsalene og svømmebassengene.

Større tilskudd;

- Kistefos museet
- Randsfjordmuseet
- Randsfjordfestivalen
- Arrangementstilskudd, Grunntilskudd kulturmidler og refusjon av kommunale avgifter
- Ringerike kultursenter, Alles hus
- Partnerskapsavtaler med lag og foreninger

3.5. Helse og omsorg

Beskrivelse av området

Helse og omsorg består av fire virksomheter: Institusjon, Hjemmebaserte tjenester, Tjenesten for funksjonshemmede og NAV. Kommuneoverlege er en del av Helse og omsorg og arbeider på tvers av kommunens sektorer. Ansvaret for fastlegeordningen er lagt til Helse og omsorg. Området skal sikre at innbyggerne i Jevnaker kommune tilbys et likeverdig tjenestetilbud.

Tjenestetilbudet omfatter bl.a. trygghetsalarm, matombringing, dagsenter, praktisk bistand, hjemmesykepleie, boligtilbud med bemanning, institusjonsplass og psykisk helse og rustjenester. Tjenestene blir tildelt via sektorens tildelingskontor. NAV har egen forvaltning, grunnskoleopplæring for flyktninger kjøpes fra Voksenopplæringen i Gran og Lunner, og i tillegg har Jevnaker inngått forpliktende samarbeid med Krisesenteret, Fontenehuset og Legevakten i Ringerike.

Rammetabell 2024 - 2027

Helse og omsorg	Just. budsj. per 01.10.23	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
Ramme i vedtatt budsjett 2023	157 348	157 348	162 354	162 354	162 354
Helårsvirkning lønnsoppgjør - 4 mnd		2 121			
Avtalefestede tillegg, 10102 og 10205 + sos.utg		2 800			
Fontenehuset økning i tilskudd (avtale 2024 - 2027)		110			
Prisjusteringer (krisesenter, legevakt, Driftstilskudd fysio)		404			
Ressurskrevende brukere økt innslagspunkt		574			
Økonomisk sosialhjelp - ressurser		800			
Fastlegeordningen - basistilskudd		1 281			
KlinObs kommunesamarbeidet		270			
Kommunepsykolog flyttes til Oppvekst og kultur		- 954			
Moving Mamas					
Legekantor - redusert ramme		- 2 400			
Sum Helse og omsorg	157 348	162 354	162 354	162 354	162 354

Rammeendringer

Rammen for helse og omsorg justeres opp med totalt 5 MNOK. Avtalefestet tillegg ble økt i lønnsoppgjøret 2022 med virkning fra 01.01.23, uten at dette ble justert fullt ut i budsjett 2023. Det er behov for å øke budsjettposten tilsvarende den reelle økningen. Satsningen på klinisk observasjonskompetanse (KlinObs) i pleie og omsorg fortsetter sammen med helsesamarbeidet i Ringeriksregionen. Dette har vært delfinansiert av tilskudd som nå utgår, det er derfor behov for å styrke rammen med 0,3 MNOK til dette formålet.

NAV har hatt en markant økning av innbyggere som trenger økonomisk sosialhjelp, rammen foreslås derfor økt med 0,8 MNOK. Moving Mamas har siden oppstarten blir delfinansiert av tilskudd fra Imdi. Dette bortfaller sannsynligvis i 2024, og det planlegges for at dette inndeckes av det generelle tilskuddet for flyktninger. I løpet av 2024 må det gjennomføres en vurdering av videre driftsform for Moving Mamas.

I forslag til statsbudsjett får Jevnaker kommune kompensert for merkostnader i forbindelse med gradert basistilskudd basistilskuddet til fastlegene med ca. 1,3 MNOK. Økt innslagspunkt for refusjon for ressurskrevende brukere gir en mindreinntekt på 0,6 MNOK, dette foreslås kompensert til helse og omsorg i budsjett 2024.

Det er tatt ut ressurs til kommunepsykolog, da dette overføres til oppvekst og kultur. Videre ble det i 2023 lagt til 2,4 MNOK for utkjøp av legepraksiser, dette tas ut av rammen i 2024.

Utviklingstrekk

Demografien for Jevnaker kommune viser en stadig økende befolkning på 80 år og eldre frem til år 2050. Dersom befolkningen trenger tilsvarende tjenester som i dag, vil denne utviklingen gi et stort press på kommunale helse- og omsorgstjenester i fremtiden. Samtidig med at den eldre befolkningen øker vil den yngre befolkningen reduseres, og det vil medføre en reduksjon i tilgang på arbeidskraft og fagpersonell. Det vil også gi lavere skatteinngang og mindre overføringer fra staten. Videre vil det bli behov for å utvikle tjenestene i en retning som kan håndtere den nye demografien. Det betyr at

helse og omsorg må benytte årene i neste handlingsplanperiode til å dreie tjenestetilbudet. På den måten økes forutsetningene for at Jevnaker kommune kan yte gode kommunale helse- og omsorgstjenester også i framtida.

Samfunnsutviklingen den siste tiden med økte levekostnader (matvarepriser, strøm, renter) samt den relativt høye andelen med bosetting av flyktninger, gir konsekvenser for det lokale NAV-kontoret. Det er en økning av henvendelser fra innbyggere som trenger hjelp til å mestre hverdagsøkonomien, samt utfordringer med utenforskap i den forståelse at en står utenfor skole, arbeid, eller har manglende tilknytning til samfunnet.

Fastlegeordningen er under press nasjonalt, og Jevnaker kommune jobber kontinuerlig for å ha god nok fastlegedekning til innbyggerne. Ordningen er kompleks, og nasjonalt sett er det ikke funnet universelle tiltak som bidrar til å stabilisere dette på kort sikt. Dette er et langsiktig arbeid.

Dette bakgrunnsbildet danner grunnlaget for sektorens prioriteringer og satsingsområder for den neste handlingsplanperioden.

Tjenesteutvikling

Utvikling av tjenestene er nødvendig for at sektoren skal kunne imøtekomme endrede behov og krav til tjenestene i fremtiden. Lederne, medarbeiderne, tillitsvalgte og verneombudene må involveres i prosessene slik at løsningene blir godt forankret.

I neste planperiode ønsker sektoren følgende tiltak/fokusområder:

- Dreie ressurser for å kunne styrke og etablere tjenester lavere i tjenestetrappen
- Videreføre satsingen på velferdsteknologi og digitalisering
- Evaluere lokasjon og organisering av avdelingene for å bedre kunne sikre samarbeid og effektiv drift
- Videreføre arbeidet med å etablere heltidskultur, og dermed kunne se på hensiktsmessige og bærekraftige arbeidstidsordninger. Virksomhet institusjon er deltaker i et nasjonalt heltidskulturprogram som heter TØRN
- Bidra i tverrsektorielt arbeid for å utvikle et aldersvennlig samfunn jf. Meld. St. 24 (2022-23) Fellesskap og meistring – Bu trygt heime
- Innføre trygghetstandard i sykehjem som et verktøy for institusjonstjenesten

Sammenheng i tjenestene

Et helhetlig og samordnet tjenestetilbud er en forutsetning for at Jevnakers innbyggere skal erfare et at tjenestetilbudene er gode. God flyt mellom tjenestenivåene internt i egen sektor og mellom kommune og eksterne samarbeidspartnere vil være avgjørende for gode opplevelser for Jevnakers innbyggere som har behov for sektorens tjenester. Riktig dimensjonering av de ulike tjenestenivåene er viktig for å sikre gode tjenester.

I neste planperiode ønsker sektoren følgende tiltak/fokusområder:

- Etablere en tjenestetrapp og videreutvikle gode overganger mellom tjenestenivåene
- Gå gjennom vedtak for å sikre god bruk av ressurser
- Evaluere tildelingskriteriene og tildelingspraksis i lys av demografiendringene i årene fremover
- Fortsetter hensiktsmessig samarbeid internt mellom virksomheter og sektorer samt med eksterne samarbeidspartnere

Forebygging og tidlig innsats

Kommunens helse- og omsorgstjeneste skal yte bistand når befolkningen har rettmessig behov for det. Parallelt med en rigging av den kommunale tjenestetrappen vil den største innsatsen til en god folkehelse i befolkningen ligge hos individene selv. Utsettelse av innslagspunkt for når befolkningen trenger kommunale helse- og omsorgstjenester, vil bidra til at tjenesten bedre kan svare ut behovene.

Det vil være nødvendig å jobbe videre med å bedre folkehelsen i positiv retning, samt utvikle flere lavterskeltilbud som kan virke helsefremmende. Det er også viktig med tett og tidlig innsats for gruppene som er i risiko for utenforskap.

I neste planperiode ønsker sektoren følgende tiltak/fokusområder:

- Øke satsningen på hverdagsrehabilitering for å bidra til at innbyggerne mestrer eget liv
- Innføre årlige Inspirasjonsdager for eldre (65+) med hovedfokus på forebygging og ansvar for eget liv
- Evaluere dagsenterkapasitet og vurdere om flere kan ha nytte av tilbudet for å utsette innslagspunkt for mer ressurskrevende tjenester
- Vurdere å etablere flere møteplasser for hjemmeboende
- Evaluere boligmassen for alle tjenestegrupper og vurdere fremtidige behov på kort og lang sikt
- Følge opp ny ungdomsgaranti i NAV som skal sikre tett og koordinert oppfølging av målgruppen
- Evaluere driftsform Moving Mamas
- Fortsette arbeidet for at flere skal kunne forsørge seg selv i større grad

Kvalitet og kompetanse

NOU 2023: Tid for handling viser til at kommunal helsetjeneste har hatt en vridning fra institusjonsbasert omsorg til hjemmetjenester. I tillegg har bl.a. samhandlingsreformen ført til forskyvning av oppgaver fra sykehusene og til kommunale tjenester. Utviklingen fører til økt behov for kompetanse, og når samme NOU peker på redusert tilgang på helsepersonell i fremtiden, er det viktig at Jevnaker kommune kontinuerlig utvikler sine strategier for å rekruttere og beholde helsepersonell. I NAV er også erfaringen at kompleksiteten i sakene er økende, og at det krever en mer omfattende kompetanse enn tidligere hos veiledere.

I neste planperiode ønsker sektoren følgende tiltak/fokusområder:

- Arbeide for å rekruttere og beholde fagkompetanse på kort og lang sikt ved å vurdere etablering av sterkere fagmiljøer, samt se på oppgavefordeling mellom faggrupper
- Øke benyttelse av fagpersoner på tvers samt øke bruk av teknologiske løsninger
- Videreføre kompetansestigen KlinObs for alle ansatte
- Legge til rette for opplæring- og innsiktsarbeid for veiledere ved NAV for å sikre koordinert og helhetlig oppfølging og tjenester
- Utvikle plan for fastlegeordningen i Jevnaker på bakgrunn av nasjonal rapport april 2023, og lokal utredning av bærekraftig fastlegeordning i Jevnaker kommune, KS 6/21, 18.02.21

3.6. Plan og samfunn

Generelt

Plan og samfunn skal levere tjenester av god kvalitet, være en profesjonell myndighetsutøver og en aktiv tilrettelegger og pådriver i utviklingen av Jevnakersamfunnet. Plan og samfunn består av områdene:

- Arealplan, byggesak, delesak, GIS/oppmåling, adressering, matrikkel, natur og miljø

- Eiendomsdrift og forvaltning (herunder renhold)
- Vei, vann og avløp
- Brann- og beredskap.

Planlegging og oppfølging av kommunens investeringsportefølje (utbyggingsprosjekter bygg- og anlegg) tilligger også Plan og samfunn. Landbruksforvaltning ivaretas gjennom vertskommuneavtale for Felles landbrukskontor for Hadeland og Nittedal. I tillegg er det under etablering et felles vertskommunesamarbeid for ulovlighetsoppfølging etter Plan- og bygningsloven, med Lunner som vertskommune.

Utfordringsbildet er i hovedsak knyttet til:

- Klima- og miljø, ekstremvær, overvann osv.
- Samfunnsikkerhet og beredskap, endret trusselbilde, forebygging av kriser og uønskede hendelser, krav til oppdaterte beredskapsplaner og ROS-analyser
- Krav til leveringssikkerhet vann- og avløp
- Vedlikeholdsetterlep på kommunale bygg og infrastruktur
- Arealeffektivisering
- Fagtinge, små og sårbare fagmiljø med økende krav til spisskompetanse
- Balansegangen mellom basis/kjerneoppgaver/lovpålagte oppgaver og drift kontra utviklingsoppgaver og andre prioriteringer
- Oppdatering av planverk, både temaplaner og reguleringsplaner
- Kapasitet og gjennomføringsevne
- Myndighetsutøvelse – forvaltning av et omfattende regelverk og saksbehandlingstid

En viktig oppgave for sektoren i 2024 er videre oppfølging etter ekstremværet Hans med gjennomføring av gjenopprettingstiltak og permanente flomsikringstiltak spesielt i Svenåa/Moselva. Arbeidet gjennomføres i samarbeid med NVE. Det vil bli lagt frem egen sak for kommunestyret både med tanke på behov for reguleringsplan og bevilgninger. Videre vil arbeidet med realisering av strandpromenade og brygge i Verkevika bli en viktig oppgave i 2024.

Rammetabell 2024 - 2027

Plan og samfunn	Just. budsj. per 01.10.23	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
Ramme i vedtatt budsjett 2023	49 956	49 956	49 154	49 654	50 154
Helårvirkning lønnsoppgjør - 4 mnd		574			
K-sak 41/23 - veivedlikehold		- 800			
K-sak 41/23 - strømkostnader		- 800			
Oppfølging utredning brann- og redning		- 100			
Fjordlandsbyen overføres til kommunedirektørens ramme		- 1 000			
Økt vedlikehold bygg og eiendom generelt, oppstart opptrapping		500	500	500	500
Generell prisjustering eiendom		479			
Brann lønnskostnader i hht særavtaleverk		100			
Drift og utstyr brann		200			
Beredskap Nødnett - reservesamband		45			
Sum Plan og samfunn	49 956	49 154	49 654	50 154	50 654

Rammeendringer

Generelt er driftsbudsjettet for Plan og samfunn i hovedsak videreført i 2024. Det er lagt inn kompensasjon for helårvirkning av lønnsoppgjøret. I forbindelse med 1. tertial (k-sak 41/23) ble det budsjettjustert for merkostnader knyttet til veivedlikehold (0,8 MNOK) som følge av en ekstrem vinter

samt økte strømkostnader (0,8 MNOK.). Disse tilleggsbevilgningene er tilbakeført/trukket ut i budsjettammen for 2024. Det samme gjelder kostnader knyttet til oppfølging av brannutredningen som ble bevilget i budsjettet for 2022 (0,1 MNOK). Videre er det foretatt en budsjetteknisk endring ved at midler (1 MNOK) til Fjordlandsbyprosjektet er trukket ut i rammen til Plan og samfunn og overført til Kommunedirektørens ramme (Utviklingsstab). Det er lagt inn opptrapping av vedlikeholdsmidler til vedlikehold av bygg og eiendom med 0,5 MNOK samt at budsjettammen til Eiendomsområdet er prisjustert for å sikre at det ikke blir en realnedgang i disponible midler til vedlikehold. Økte lønnskostnader til brann- og redning i hht. særavtaleverket er lagt inn med en kompensasjon på 0,1 MNOK og det er lagt inn 0,2 MNOK til utstyr brann samt midler til lisenser og drift av beredskap nødnett – reservesamband.

Plan

Omfanget og antall private reguleringsplaner varierer fra år til år. Det har i 2023 vært en økning i private reguleringsplaner noe som er positivt for utviklingen av Jevnaker.

Alle kommuner er pålagt å vedta en planstrategi innen et år etter at nytt kommunestyre er valgt og konstituert. Planstrategien skal gjelde for 4 år. Planstrategi er kommunen sitt overordna plandokument. Det er ikke en plan, men en gjennomgang av hvilke utfordringer og muligheter Jevnaker-samfunnet har, og hvilke planbehov dette gir. Planstrategien er et verktøy for politisk prioritering av planinnsatsen for å sikre helhetlig og målrettet planlegging som er ressurseffektiv og behovsstyrt. Arbeidet med å få dette på plass vil derfor bli en prioritert oppgave i 2024. Formålet med planstrategien er bl.a. å få oversikt over:

- Hvilke planer som finns og vurdering av disse
- Hvilke planer som bør revideres
- Hvilke planer som bør gå ut
- Hvilke nye planer som bør bli utarbeidet

Planstrategien skal bygge på FNs 17 bærekraftsmål, perspektivmelding, nøkkeltall om Jevnaker, fremtidsanalyser osv.

Gjenstående planarbeid fra 2023 videreføres inn i 2024. Oppstart av revidering av kommuneplanens arealdel (KPA) avklares nærmere i fbm. med planstrategien.

Byggesak

Det er et viktig mål for kommunen å sikre god og effektiv byggesaksbehandling. Det er en prioritert oppgave i 2024 å følge opp vedtatt strategi for tilsyn og ulovlighetsoppfølging samt å få på plass gode rutiner og samhandling med vertskommunen Lunner når det gjelder ulovlighetsoppfølging av saker etter plan- og bygningsloven.

Klima- og miljøområdet

For å følge opp målsettingen om å bli en klimaklok kommune og følge opp de kravene og utfordringene som kommunene står overfor på klima- og miljøområdet, er det avgjørende at kommunen får avsatt tilstrekkelige ressurser og organisert dette område på en hensiktsmessig måte. Det jobbes med alternative løsninger for å kunne få til denne prioriteringen.

Eiendom

Jevnaker kommune eier og forvalter store eiendomsmasser. Kommunens eiendommer består av

- Ca. 41 000 m2 bygningsmasse (eks VA-bygg)
- Ca. 2 200 000 kvm grunneiendom
- Ca. 3 000 kvm boliger/annet.

Kommunen skal gjennom eiendomsstrategi for kommunale bygg etablere prinsipper og strategi for bærekraftig utvikling og forvaltning av kommunal eiendom. Omfanget på bygningsmassen må tilpasses i tråd med demografisk utvikling og arealene bør reduseres for å ha nok midler til å ivareta bygningsmassen.

Jevnaker kommune har mer formålsbygg per innbygger (5,8) målt i m² enn våre nabokommuner og kommuner i Kostragruppe 1 (5,6). Det er i likhet med mange andre kommuner et stort etterslep på vedlikehold av eiendomsmassen og etterslepet vokser årlig. Holtenøkkelen anbefaler et vedlikeholdsnivå på ca. 180 kr/m² for å beholde realkapitalen på eksisterende nivå. Jevnaker kommune ligger på et gjennomsnitt på kr 45 pr m² i perioden 2015 til 2022. Det har imidlertid vært en positiv opptrapping av vedlikeholdsbudsjettet med 0,5 MNOK i 2021 og 2022 år og totalt er det nå 3,8 MNOK i vedlikeholdsmidler. Det er i budsjettet for 2024 lagt inn ytterligere opptrapping på 0,5 MNOK. I tillegg er det iverksatt et arealeffektiviseringsprosjekt for å få ned arealer og øke sambruk av arealer. Dette vil gi positive effekter på sikt.

Det er viktig at kommunen opprettholder serviceavtaler og tilsyn for å ivareta funksjonene og tjenestene i byggene. Prisjustering av kostnadene er lagt inn i budsjetttrammen for 2024 for å opprettholde dagens nivå på hele eiendomsområdet.

Vei, vann og avløp

Jevnaker kommune eier og forvalter en stor infrastrukturmasse innenfor området vei, vann og avløp. Dette omfatter bl.a.:

- Jevnaker renseanlegg
- Jevnaker vannverk
- Høydebasseng, og pumpestasjoner
- Ca. 160 km ledningsnett for vann og avløp med ca. 1000 tilhørende kummer vann og 2000 kummer avløp
- Ca. 45 km med overvannsledninger
- Ca. 100 km kommunal veg, herav ca 18 km gangvei

Det ble i 2021 utarbeidet og vedtatt Hovedplan for vann og avløp for perioden 2021-2032, som legger føringer for videre utvikling av vann og avløpsområdet. Planen gir klare målsettinger og føringer for drift, vedlikehold og investering.

Hovedplan for veg legges frem for kommunestyret i november 2023 og vil danne grunnlaget for prioriteringer innenfor vegområdet fremover sammen med årlig handlingsplan for veg. Tilsvarende gjelder for overordnet plan for trafikksikkerhet som legges frem for kommunestyret vinteren 2023/2024 og årlig handlingsplan for trafikksikkerhet som legges frem for kommunestyret i desember.

Ekstreme værskifter kommer hyppigere enn før og at det medfører større mengder snø på kort tid og glattere veier som medfører økt behov for brøyting, strøing og isskraping. Budsjettet er kun hensyntatt normalsituasjoner. Dersom det skjer ekstraordinære forhold så vil dette bli rapportert i forbindelse med tertialrapporteringen evt. med budsjettjustering.

Brann og redning

Det vil i 2024 bli økt fokus på det brannforebyggende arbeidet. Videre vil rutiner og HMS-arbeidet bli videreutviklet og digitalisert i nytt internkontrollsystem for brann og redning. Utskiifting av nødvendig utstyr vil også bli prioritert.

Energikostnader

Det er stor usikkerhet knyttet til utviklingen i strømkostnadene. Budsjettet som ligger til grunn i 2024 er på samme nivå som opprinnelig budsjett for 2022 og 2023. På grunn av denne usikkerheten er det i budsjettforslaget lagt opp til at evt. merkostnader knyttet til energi blir finansiert ved bruk av disposisjonsfond gjennom budsjettjustering i løpet av året slik som i inneværende år. Prognosen fra kommunens leverandør er pr. oktober på ca 8 MNOK, dvs. en merkostnad på ca 1,6 MNOK utover opprinnelig budsjett. Det er da lagt til grunn en kraftpris på i snitt 0,97 øre pr. kwh.

Selvkost og gebyrer

Rammetabell 2024 - 2027

Selvkost - Vann, avløp og feiing	Just. budsj. per 01.10.23	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
Ramme i vedtatt budsjett 2023	- 7 229	- 7 229	- 7 229	- 7 229	- 7 229
Sum Selvkost	- 7 229	- 7 229	- 7 229	- 7 229	- 7 229

Jevnaker kommune beregner kommunale gebyrer i tråd med forskrift om beregning av selvkost. Selvkost innebærer at ekstrakostnadene som kommunen påføres ved å produsere en bestemt tjeneste skal dekkes av gebyrene som brukerne av tjenestene betaler. Kommunen har ikke anledning til å tjene penger på tjenestene. En annen sentral begrensning i kommunens handlingsrom er at overskudd fra det enkelte år skal tilbakeføres til abonnentene eller brukerne i form av lavere gebyrer innen de neste fem årene. Dette betyr at hvis kommunen har bokført et overskudd som er eldre enn fire år, må dette brukes til å redusere gebyrene i det kommende budsjettåret. Eksempelvis må et overskudd som stammer fra 2019 i sin helhet være disponert innen 2024.

Det er en rekke faktorer som påvirker selvkostresultatet og som ligger utenfor kommunens kontroll. De viktigste faktorene er budsjettårets forventede kalkylerente (5-årig SWAP-rente + 1/2 %-poeng), kapasitetsbegrensninger ved gjennomføring av planlagte prosjekter, samt usikre utgifter og inntekter. I sum fører dette til at det er utfordrende å treffe med budsjettet. Kalkylerenten er anslått å bli 4,69 % i 2024.

Fra 2023 til 2024 foreslås en samlet gebyrøkning på rundt 16,3 %, hvor avløp øker mest i prosent med 20,0 %. Slamtømming reduseres med 21,9 %. I perioden 2022 til 2027 øker samlet gebyr med kr 8 799, fra kr 11 174 i 2022 til kr 19 973 i 2027. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig årlig gebyrøkning på 12,3 %. Det vises forøvrig til eget dokument med gebyrer og betalingssetser. For områdene vann, avløp og feiing har kommunestyret vedtatt at det skal være 100% selvkostdekning.

Gebyrsatsene for plan, byggesak og oppmåling har ikke 100% selvkostdekning og er inntil videre lagt på samme nivå som i 2023. Det jobbes med å utarbeide en ny forskrift for plan, byggesak og oppmålingsgebyrer som skal legges frem for kommunestyret til behandling i løpet av 2023. Dette vil medføre endring både på innretning av gebyrene og gebyrsatsene. Iverksettningstidspunktet fastsettes av kommunestyret.

3.7 Regionalt samarbeid

Interkommunale politiske råd, regulert etter kommunelovens kapittel 18, skal behandle generelle samfunnsproblemer på tvers av kommunegrensene i den regionen rådet representerer. Økt satsing på samferdsel og næringsutvikling/omstilling, samt posisjonering av områdene overfor nasjonale beslutningstakere, har vært og vil være sentrale oppgaver for disse samarbeidene.

Jevnaker kommune har siden tidlig på 1990-tallet deltatt i to regionrådssamarbeid: Regionrådet for Hadeland og Rådet for Ringeriksregionen (nå kalt Interkommunale politiske råd). Senhøsten 2020 ble det vedtatt i Kommunestyret, sak 115/20, at Jevnaker kommune viderefører det interkommunale

samarbeid med Ringeriksregionen – og terminerer samtidig det interkommunale samarbeid med Hadeland.

Ved inntreden til nye Akershus fylkeskommune så har IPR-tilhørighet fått en ny aktualitet. Fylkeskommunen ser det som hensiktsmessig at Jevnaker er tilknyttet et IPR i nye Akershus fylke.

Jevnaker kommune deltar også i et interkommunalt råd som ivaretar interessene i den utvidede Oslo-regionen.

3.7.1 Interkommunalt samarbeid

Interkommunalt samarbeid er etablert når Jevnaker og en eller flere av våre nabokommuner samarbeider om å tilby tjenester til våre innbyggere. Hensikten er å tilby bedre tjenester på en mer effektiv måte. Det er først og fremst aktuelt på områder som krever spisskompetanse og fagområdet er smalt. I de fleste tilfeller vil det være én kommune (vertskommunen) som utfører tjenester på vegne av andre kommuner, og som får betalt for å utføre oppgaven av samarbeidskommunene. Jevnaker har et slikt interkommunalt vertskommunesamarbeid med Gran og Lunner om felles innkjøpskontor med Gran som vertskommune. Med hjemmel i kommunelovens § 20-1 ble tidligere vertskommunesamarbeid mellom Jevnaker, Lunner og Gran 01.01.20 erstattet av avtale om vertskommunesamarbeid for Landbrukskontor for Hadeland og Nittedal. Også her med Gran som vertskommune. Det er inngått egne avtaler for disse IKS-samarbeidene. Samarbeidet følges opp gjennom to årlige møter (leveranser og bestilling).

Jevnaker kommune er medlem av OK Viken opplæringskontor for offentlig sektor som er en sammenslåing av «Kommunenenes opplæringskontor i Buskerud» og «Opplæringskontoret for offentlig sektor i Østfold». De har ansvar for planlegging og koordinering av fagopplæringen, og skal bidra til opprettelse av læreplaner, rekruttere lærere og kvalitetssikre opplæringen på ulike arbeidsplasser.

Jevnaker har interkommunalt samarbeid om voksenopplæring med Lunner kommune og Gran kommune.

Jevnaker hører til Vestre Viken Helseforetak. Jevnaker har felles legevaksordning med Ringeriksregionen, Midt-Buskerud og Flå kommune (til sammen syv kommuner), med Ringerike som vertskommune. Ringerike kommune er vertskommune for felles krisesenter.

Jevnaker kommune har vertskommunesamarbeid med barnevernstjenesten Midt-Buskerud (v/Modum kommune) om felles barnevernsvakt.

Jevnaker kommune etablerte i løpet av første kvartal 2023 et interkommunalt oppgavefelleskap med Ringerike kommune vedr. advokattjenester. Kommuneadvokatkontoret for Ringerike og Jevnaker yter i prinsippet juridiske tjenester innenfor alle områder.

Etter vedtak i kommunestyrene i Jevnaker, Gran, Lunner og Nittedal er det høsten 2023 under etablering et felles vertskommunesamarbeid for oppfølging av ulovlighetssaker etter Plan- og bygningsloven. Vertskommunen er Lunner.

3.8 Jevnaker Menighet

Jevnaker menighet har sendt kommunen forslag til budsjett, datert 22.09.23, hvor de innenfor drift ber om økt overføring tilsvarende antatt lønns- og prisvekst for 2024. De ber også om til sammen kr 300.000 til kompensasjon for økte strøm- og pensjonskostnader samt en økning på kr 68.000 for å kunne øke stillingen til kontorfullmektig fra 40 til 50%.

I kommunedirektørens forslag til budsjett er det lagt inn en økning i driftstilskuddet tilsvarende kommunal deflator på 4,3 %. Driftstilskuddet til Jevnaker Menighet i 2024 blir da på kr 5 053 000.

4 INVESTERINGER 2024-2027

4.1 Innledning

Investeringene i budsjettet for 2024 er som for inneværende år lagt på et minimum for å kunne prioritere midler til Jevnaker omsorgs- og rehabiliteringssenter (JORS) og Jevnaker ungdomsskole (JUS) senere i planperioden.

Investeringspostene er nærmere omtalt under.

4.2 Investeringer med finansiering - Bevilgningsoversikt - § 5.5 1.ledd

Bevilgningsoversikt - investering § 5-5	Regnskap 2022	Just Budsj 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
Investeringer i varige driftsmidler	47 618	82 527	54 672	58 230	87 025	250 500
Tilskudd til andres investeringer	1 480	750	620	1 200	1 700	4 000
Kjøp av aksjer og andeler	1 180	1 210	1 300	1 400	1 500	1 600
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	50 278	84 487	56 592	60 830	90 225	256 100
Kompensasjon for merverdiavgift	6 259	12 689	7 934	8 646	14 405	47 100
Tilskudd fra andre	7 077	2 450	5 650	0	0	0
Salg av varige driftsmidler	6 732	758	0	0	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	1 324	1 324	1 240	1 080	1 080	1 080
Bruk av lån	23 407	58 842	34 728	42 488	60 905	165 425
Sum investeringsinntekter	44 799	76 063	49 552	52 214	76 390	213 605
Videreutlån	3 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Bruk av lån til videreutlån	-3 000	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Avdrag på lån til videreutlån	1 778	2 000	1 800	2 000	2 000	2 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-1 755	-2 000	-1 800	-2 000	-2 000	-2 000
Netto utgifter til videreutlån	24	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	5 129	8 434	7 067	8 645	13 864	42 525
Avsetninger til budne investeringsfond	-14	-10	-27	-28	-29	-30
Bruk av budne investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til ubudne investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Bruk av ubudne investeringsfond	388	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0
Sum overføringer fra drift og netto avsetninger	5 503	8 424	7 040	8 617	13 835	42 495
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	0	0	0	0	0	0

Investering i varige driftsmidler

Viser totale investeringer i henhold til investeringsoversikt.

Tilskudd til andres investeringer

Investeringstilskudd Jevnaker Menighet / Jevnaker sokn

Investering i aksjer og andeler i selskaper

Denne posten omfatter egenkapitalinnskudd i KLP. For 2024 utgjør egenkapitalinnskuddet 0,25 % av premiereserven for fellesordningen mens det for sykepleiere utgjør 0,55 % av premiereserven.

Kompensasjon for merverdiavgift

Momskompensasjon påløpt i investeringsregnskapet.

Tilskudd fra andre

Det er forutsatt tilskudd fra Sparebankstiftelsen på 5 MNOK til brygge i Verkevika og 0,65 MNOK til oppgradering av lokaler og inventar på biblioteket.

Salg av varige driftsmidler

Det er ikke budsjettert med salg av driftsmidler i 2024 eller i senere år i økonomiplanen.

Mottatte avdrag på utlån av egne midler

Mottatte avdrag utgjør innbetaling av avdrag på ansvarlig lån gitt til Hadeland Energi AS og Hadeland Kraftproduksjon AS. Lån gitt til Hadeland Energi AS vil være innfridd i løpet av første halvår 2024 mens avdrag fra Hadeland Kraftproduksjon AS vil løpe i hele økonomiperioden.

I tillegg bokfører kommunen 0,3 MNOK knyttet til en justeringsavtale innenfor vei og selvkostområdet.

Bruk av lån (årets låneopptak eks. formidlingslån)

Av totalt finansieringsbehov i 2024 er det behov for å finansiere investeringene med nytt låneopptak på 34,728 MNOK. Budsjettert låneopptak i hele planperioden utgjør hele 303,5 MNOK, mens beregnet avdrag utgjør 108,8 MNOK. Med tallene som ligger inne i økonomiplanen vil gjeldsbelastningen eks formidlingslån øke betydelig i planperioden.

Videreutlån

Det er i alle årene i økonomiperioden budsjettert med utlån av 10 MNOK i form av startlån.

Bruk av lån til videreutlån

For 2024 er det ikke budsjettert med nytt låneopptak av startlånsmidler siden ubrukte lånemidler ved utgangen av 2023 utgjør ca. 15,8 MNOK.

Avdrag på lån til videreutlån

Avdragsbetaling til Husbanken på innlånte startlånsmidler.

Mottatte avdrag på videreutlån

Gjelder mottatt avdrag på formidlingslån (startlån) fra låntakere. Mottatte avdrag antas likt kommunens nedbetaling av innlånte beløp.

Overføring fra drift

Her budsjetteres den andelen av investeringene som er planlagt finansiert med egenkapital. For budsjettåret 2024 og i resten av handlingsplanen er det lagt inn forutsetning om egenfinansiering på 15 % for investeringer som ikke er knyttet til selvkostområdet samt Jevnaker sokn. I 2024 utgjør dette 7,1 MNOK. I de øvrige årene i økonomiplanen er det forutsatt henholdsvis 8,6 MNOK, 13,9 MNOK og 42,5 MNOK i egenfinansiering.

Avsetninger til bundne investeringsfond

Det er budsjettert med en avsetning på 0,03 MNOK som er beregnede renter på kommunalt tilfluktsrom.

Avsetning/Bruk av ubundne investeringsfond

Det er ikke budsjettert med bruk eller avsetning til ubundne investeringsfond. Kommunen har ved utgangen av 2023 ikke midler stående på ubundet investeringsfond.

Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)

Udekket behov/udisponerte midler er lik = 0. Investeringsbudsjettet er i balanse.

4.3 Bevilgningsoversikt investeringer - § 5-5 2.ledd

BEVLGNINGSOVERSIKT - INVESTERING § 5-5 2. ledd	Regnskap 2022	Justert budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027
VANN	6 222	10 178	10 000	10 000	10 000	10 000
AVLØP	9 208	7 492	5 000	5 000	5 000	5 000
FJORDLANDSBYEN JEVNAKER	75	3 698	7 500	0	0	0
KLIMA OG ENERGIPLAN	412	3 144	200	1 000	1 000	1 000
MASKINER OG KJØRETØYER	980	1 684	0	5 000	0	0
VEI OG TRAFIKKSIKKERHET	9 186	10 462	8 500	8 500	5 500	5 500
EIENDOM GENERELT	3 275	8 833	2 000	1 800	1 600	1 500
HELSEBYGG	10 192	6 510	4 600	14 000	31 000	55 500
BARNEHAGEBYGG	1 349	1 966	100	100	100	100
SKOLEBYGG	1 606	14 095	4 800	10 000	32 000	171 300
ØVRIGE BYGG	0	570	2 000	0	0	0
GRUNNEIENDOM	1 187	6 949	7 000	0	0	0
BRANN OG REDNING	0	230	350	0	0	0
IKT	3 926	6 716	2 622	2 830	825	600
AKSJER OG ANDELER	1 180	1 210	1 300	1 400	1 500	1 600
JEVNAKER MENIGHET - INVESTERINGSTILSKUDD	1 480	750	620	1 200	1 700	4 000
SUM TOTALT	50 278	84 487	56 592	60 830	90 225	256 100

Kommentarer til investeringsprosjektene:

VANN OG AVLØP

Investeringsbudsjettet for vann og avløp legger opp til en rammebevilgning på totalt 15 MNOK og følger opp de mål og tiltak som er satt i vedtatt Hovedplan for vann og avløp 2021-2032. Planen har fokus på bl.a. utskifting av gammelt ledningsnett og redusert lekkasjeandel.. Det legges opp til å investere hhv. 10 MNOK innenfor vann og 5 MNOK innenfor avløpsområdet. Dette er i.h.t. anbefalt investeringsgrad satt i Hovedplanen.

Når det gjelder beskrivelse og prioritering av de enkelte tiltak som skal gjennomføres i 2024 vises det til årlig handlingsplan for vann og avløp som vedtas årlig av kommunestyret som egen sak i desember.

FJORDLANDSBYEN JEVNAKER

Det er avsatt brutto 7,5 MNOK til brygge prosjekt i Verkevika.

KLIMA OG ENERGI

Det er i 2024 avsatt 0,2 MNOK til generelle klimatiltak. Det er i tillegg ubrukte investeringsmidler fra tidligere. Med mange prosjekter pågående totalt sett må ambisjonsnivået tilpasses og tidligere investeringsmidler benyttes før det avsettes ytterligere med midler.

MASKINER OG KJØRETØY

Det er ikke avsatt midler til maskiner og kjøretøy i 2024.

Det er i 2025 lagt inn midler til ny tankbil til brann- og redning.

VEI OG TRAFIKKSIKKERHET

Det er totalt avsatt en ramme på 8,5 MNOK til oppgradering av kommunale veger og trafikksikkerhetstiltak i 2024, noe som er på samme nivå som 2023. Når det gjelder beskrivelse og prioriteringer innenfor denne rammen vises det handlingsplan for veg og trafikksikkerhet som legges frem for kommunestyret til behandling i desember.

EIENDOM/BYGG GENERELT

For å redusere fremtidige driftskostnader og investeringer er det behov for å se på om funksjoner kan ha sambruk av areal og om det er mulig å arealeffektivisere formålsbyggene i større grad enn i dag. For å gjøre enkelte oppgraderinger og gjennomføring av prosjektet er det avsatt 1,5 MNOK i 2023 til dette arbeidet samt 1 MNOK i 2024, dvs. totalt 2,5 mill. kr.

Kommunen står overfor flere større investeringsprosjekter i planperioden. Det er i budsjettet for 2024 videreført midler til en egen intern prosjektressurs som kan jobbe dedikert med oppfølging av kommunens investeringsprosjekter.

HELSE- OG OMSORGSBYGG MED UTEOMRÅDER

Utvikling Jors

Prosjektet startet i 2022 og videreføres med økte midler i 2024. Det er avsatt 2 MNOK i 2024.

Det er gjennomført en gjennomgang av tjenestetrappa/omsorgstrappa for å se hvordan fremtidige helse- og omsorgstjenester skal dimensjoneres. Dette vil sammen med dekningsgrad av sykehjemsplasser kunne gi bedre perspektiv på hvordan bygningsmassene til helse og omsorg bør tilpasses og utvikles. Det er behov for å kartlegge videre og arbeide med å se på hvordan utvikling av JORS skal være i fremtiden og hvilke tjenester som bør og kan legges i tilknytning eller i nærheten av JORS både på kort og lang sikt. Forprosjektering av eventuell rehabilitering og/eller nybygg starter når dette arbeidet er gjennomført. Det er lagt inn midler til oppstart av realisering i 2026 og gjennomføring i 2027. Prosjekter i denne størrelsen tar gjerne minimum 5 år fra start til ferdigstillelse.

Demensboliger

Avsatt budsjetttramme på 0,6 MNOK i 2024. I sammenheng med dimensjonering av omsorgstrappa er det avdekket behov for etablering av demensboliger. Etablering av boliger for personer med demens vil kunne medføre at behovet for flere sykehjemsplasser på JORS ikke blir så stort. Etablering av boliger vil kunne ta tid og det må avsettes tilstrekkelig med midler og ressurser til å utrede mulighet for å bygge boliger for personer med demens med hhv 12 plasser innen 2027 og ytterligere 12 plasser innen 2032. Bofellesskapene bygges i umiddelbar nærhet til JORS dersom det er mulig.

Plassenveien – fase 2

Det er avsatt et område i nærheten av Plassenveien 5 for fremtidig boliger for personer med nedsatt funksjonsevne. Som følge av ekstremværet Hans har dagens boliger i Bergerbakkvegen 2A blitt avvirket høsten 2023. Dette har medført et raskere behov for etablering av nye boliger for brukere som har nedsatt funksjonsevne. Midler til Plassenveien fase 2 er derfor prioritert inn i budsjettet. Muligheter for tilskudd via Husbanken undersøkes.

GRUNNEIENDOM

Kyteruddalen

Etablering av ny overvannsløsning som er dimensjonert etter dagens krav. Videreføring og ferdigstillelse av overvannsløsning. Avsatt 6 MNOK i 2024.

Flomsikringstiltak Svenåa

Det er avsatt 1 MNOK til flomsikringstiltak i Svenåa. Prosjektet gjennomføres i samarbeid med NVE og det søkes om tilskuddsmidler. Kommunen må likevel inn med en egenandel.

BARNEHAGEBYGG MED UTEOMRÅDER

Uteområder barnehage

Avsett 0,1 MNOK til utbedring av uteområde til barnehager.

Det er ikke lagt inn midler til ny barnehage i planperioden. Dette basert på nye anslag på demografiutviklingen for barn 0-5 år.

SKOLEBYGG MED UTEOMRÅDER

Det vises til vedtak av skisseprosjekt i kommunestyret juni 2023 og overgang til forprosjektfase. Det er avsatt en budsjetttramme på 187 MNOK i planperioden. Prosjektet JUS videreføres i 2024 (Overfører midler som tidligere er avsatt til 2024). Oppstart av rehabilitering av JUS er lagt inn i 2026 og gjennomføring i 2027. Prosjektering av Idrettshall, utvidelse av Atrium og rehabilitering svømmebasseng og garderober vil bli fremlagt politisk når kostnadsrammene på disse prosjektene er avklart.

ØVRIGE BYGG

Oppgradering av biblioteket

Avsettes budsjetttramme på 2 MNOK kr. Dagens bibliotek er ikke utformet og innredet for dagens behov. Biblioteket har behov for å oppgraderes for å bli mer fremtidsrettet og dekke dagens behov med bla. møteplass som er tilpasset de ulike brukergruppene og da særlig barn og unge som kan tilpasses ulike formål og behov.

BRANN- OG REDNING/BEREDSKAP

Det er avsatt 0,350 MNOK til skogbrannutstyr i budsjettet for 2024.

IKT OG DIGITALISERING:

Det er totalt avsatt 2,7 MNOK til IKT og digitaliseringstiltak for 2024:

- Komtek eiendomsskatt; ny modul
- Momentum helserefusjon; løsning for beregning av budsjett ressurskrevende brukere inklusiv budsjettkontroll og prognoseberegninger
- Procasso 10; fagsystem for innfordring av ubetalte kundefordringer, overgang til skybasert løsning
- Digitale tavler skole; møterom på barneskolene samt spesialundervisningsrom Toso
- Visma flyt barnevern; kjøp av ny versjon av fagsystemet, skyløsning.
- Skole pc'er til 6 trinn

JEVNAKER MENIGHET / JEVNAKER SOKN

I investeringsbudsjettet for 2024 er det lagt inn totalt 0,62 MNOK i tilskudd til Jevnaker menighet. Dette utgjøres av 0,08 MNOK til digitalisering av gravkart og 0,52 MNOK til maling av Jevnaker kirke.

Gravkart føres i dag manuelt på store pappark. Dette vurderes som lite sikkert med tanke på eventuell brann eller andre ødeleggelser. Gjennom mange år med endringer og overstrykinger er kartene uoversiktlige og vanskelig å lese for de som ikke er kjent på gravplassen. Digitale kart vil bli mer brukervennlige og bedre sikret mot ødeleggelser.

Jevnaker kirke ble sist malt i 2012. Veggene er nå synlig mørke fordi det trengs ny maling. Anbefalt intervall på maling med linoljemaling, som er brukt her, er fem år.

I økonomiplanen ligger det i 2025 og 2026 inne 1,2 MNOK til nye varmekilder i henholdsvis Jevnaker og Randsfjord kirke. Det er også lagt inn 0,5 MNOK til maling av Randsfjord kirke i 2026 og 4 MNOK til oppgradering av kapellet ved Jevnaker kirke i 2027.

5 ØVRIGE FØRINGER - VEDLEGG

Øvrige budsjettvedtak:

Økonomiske målsettinger / finansielle nøkkeltall

For årsbudsjett og økonomiplan 2023 – 2026 vedtas følgende handlingsregel:

- Kommunen skal i økonomiplanen ha et netto driftsresultat på 1,75 %.

Følgende måltall for årsbudsjett og økonomiplan 2023 – 2026 vedtas:

- Disposisjonsfondet skal utgjøre minst 10 % av brutto driftsinntekter
- Egenkapitalfinansiering av investeringer skal utgjøre 15 % av netto investering (egenfinansierte investeringer holdes utenfor)
- Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter skal ikke utgjøre mer enn 90 %

Renter på fond

Renter på bundne drifts- og investeringsfond avsettes i henhold til forskrifter og rundskriv. Renter på øvrige fond inngår i driften.

Godtgjørelse til ordfører

Ordførers godtgjørelse fastsettes lik stortingsrepresentantenes godtgjørelse og reguleres årlig med virkning fra 01.05. Jf. Forskrift om folkevalgtes rett til godtgjøring og velferdsgoder i Jevnaker kommune – k-sak 92/20 med tillegg/endring ved vedtak av budsjett og handlingsplan 2022 – 2025

Låneopptak

Nytt låneopptak til investeringsformål fastsettes i henhold til bevilgnings skjema investering til 34,728 MNOK for 2024, jf. KL § 14-15 første ledd.

Det er i 2024 ikke budsjettert med opptak av startlånsmidler i Husbanken, jf. KL § 14-17 første ledd.

Avsatt lønn og pensjon

Sentralt avsatt lønn og pensjon til å dekke helårsvirkning av lønnsoppgjør for 2023 samt lønnsoppgjør for 2024 delegeres til administrasjonen å fordele ut i enhetenes rammer i hht resultat av oppgjørene.

Gebyrer og betalingssatser 2024

Vedtatt i henhold til vedlagte dokument.

Selvkostgebyrer

Det vedtas 100 % dekning innenfor selvkostområdene vann, avløp, feiing og slamtømming

Til Jevnaker kommune

Budsjett 2024/ økonomiplan 2024 – 2027

Viser til Lov om tros- og livssynssamfunn (trossamfunnsloven)

§ 14. *Finansiering av Den norske kirke:*

Kommunen gir tilskudd til kirkens virksomhet lokalt, herunder tilskudd til bygging, vedlikehold og drift av kirkebygg. Tilskuddet skal sikre at kirkebyggene holdes i forsvarlig stand, slik at de kan benyttes til gudstjenester og kirkelige handlinger. Tilskuddet skal også sikre at soknet har tilfredsstillende bemanning ved gudstjenester og kirkelige handlinger, herunder kirketjener, klokker og organist/kantor ved hver kirke, og tilstrekkelig administrativ hjelp. Kommunens tilskudd gis etter budsjettforslag fra soknet. I budsjettforslaget skal også tilskudd til kirkelig undervisning, diakoni og kirkemusikk inngå. Etter avtale med soknet kan kommunen yte tjenester i stedet for å gi tilskudd etter andre ledd. Kommunen kan ta opp lån for å finansiere investeringer i kirkebygg og tilhørende varige driftsmidler.

Jevnaker kirkelige fellesråd melder følgende behov;

Driftsbudsjett 2024 kr. 5 430.763,-

Det er lagt opp til en økning for lønns- og prisvekst for 2024 basert på tildeling gitt i 2023 justert med prognosen for den kommunale deflator for 2024 som per nå er anslått til å bli på 4,5%. Dette blir kr. 5 062.763,-. I tillegg ber vi om kr.100 000,- ekstra til økte strømknaster og kr. 200 000,- ekstra til økte knaster for pensjonsinnskudd som følge av lønnsoppgjøret i 2023, samt en økning på kr. 68.000,- for å kunne øke stillingen til kontorfullmektig fra 40% til 50% da det er behov for økte ressurser i den stillingen.

Investeringer for 2024 kr. 686 000,-

Se vedlagte økonomiplan 2024-2027

Jevnaker, 22.09.2023

For Jevnaker menighetsråd/fellesråd

Helle Keiseraas

Helle Keiseraas

Kirkeverge

Investeringer og andre behov for utvidet ramme	2024	2025	2026	2027
Etablering av digitale gravkart kirkegårdene	80 000			
Etablering av IT-plattform mm. hos leverandør Kirkepartner	66 000			
Kapell Jevnaker kirke, vedlikehold og oppgradering				4 000 000
Maling av Jevnaker kirke	540 000			
Maling av Randsfjord kirke			500 000	
Varmekilde Jevnaker kirke		1 200 000		
Varmekilde Randsfjord kirke			1 200 000	
Sum rammeutvidelse	686 000	1 200 000	1 700 000	4 000 000